

Vuosi- kertomus

20
20

Hallitus 11.3.2021

Sisällys

Omaishoitoyhteisö omaishoitajien tukija ja oikeuksien edistäjä	3
Omaishoidon neuvonta tukee omaishoitotilanteissa	5
Omaishoitoyhteisön alueellista ja paikallista vapaaehtois- ja vaikuttamistoimintaa	8
Digisti-hankkeella omaishoitoyhteisön jäsenpalvelut pilveen	14
Viestintä painottui sähköisiin kanaviin	16
OmaisOiva tukee omaishoitajien hyvinvointia	20
Erytisryhmien tukeminen	25
Rahkeet riittämään -hanke edisti työikäisten omaishoitajien tukea	27
Jangsterit -hanke nostaa esiin nuoret hoivaajat	31
Päihteet omaishoitoperheissä puhututtivat	34
Tunne voimavarasi -yhteistyöhanke tuki ikääntyviä omaishoitajaisia	37
Suomen omaishoidon verkosto on laaja ja monialainen	39
Hallinto ja talous.....	43
LIITE 1 Luottamushenkilöt, työryhmät ja henkilökunta vuonna 2020	49
LIITE 2 Omaishoitajaliiton jäsenyhdistysten perustamisvuosi ja jäsenmäärät 31.12.2020.....	52

Omaishoitoyhteisö omaishoitajien tukija ja oikeuksien edistäjä

Omaishoitajaliiton tarkoituksena on toimia omaishoitajien ja omaishoitoperheiden aseman parantamiseksi ja tukemiseksi, tukea jäsenyhdistystensä toimintaa sekä osallistua kansainväliseen yhteistyöhön.

Omaishoitoyhteisön – liiton ja yhdistysten – vuoteen 2023 ulottuvan strategian mukaan visiona on yhteiskunta, jossa omaishoitajuuden tunnustetaan koskevan jokaista ja vaikuttavan kaikilla yhteiskuntapolitiikan alueilla. Strategia painottaa myös omaishoitoyhteisön vahvistamista ja vapaaehtoistoiminnan resurssien turvaamista.

Liitolla on 70 jäsenyhdistystä, joihin kuului 12 099 jäsentä vuoden 2020 lopussa. Yhdistyksistä erosi vuoden aikana 1 803 ja niihin liittyi 1 051 uutta jäsentä.

Korona ajoi keväällä osan omaishoitajista haastaviin tilanteisiin, eristykseen kotiin, mikä lisäksi omaishoitajayhdistysten ja liiton tukitoimintojen sekä vaikuttamistyön tarvetta. Omaishoitajayhdistykset joutuivat kehittämään nopeasti uudenlaisia tapoja auttaa omaishoitajia verkossa sekä muutoin koronarajoitukset ja suositukset huomioon ottavalla tavalla. Liiton kaikki tapahtumat siirtyivät verkkoon ja myös muu toiminta verkkovälitteiseksi. Liitti tuki ja auttoi paljon yhdistystoimijoita verkkoon siirtymisessä ja uusien välineiden käyttöön ottamisessa.

Omaishoitajaliitto vaikuttaa omaishoitajan äänellä

Liitto jätti 12 kannanottoa tai asiantuntijalausuntoa ja 13 tiedotetta, joista osa liittyi koronan vaikutuksiin, osa oli yleisempiä omaishoitajien asemaan ja tukemiseen sekä järjestöjen asemaan liittyviä kannanottoja. Liitto oli kuultavana eduskunnassa kaksi kertaa: sosiaali- ja terveysvaliokunnassa sote-uudistuksesta ja valtiovarainvaliokunnan kunta- ja terveysjaostossa valtion vuoden 2021 budjetista. Liitto oli yhteydessä sosiaali- ja terveysministeriöön muun muassa koronan aiheuttamista tilanteista omaishoitajille, sote-keskushankkeiden kehittämistyöstä omaishoidossa ja omaishoitajien ottamisesta huomioon koronarokotusjärjestyksessä. Lisäksi liitto osallistui STM:n ikästrategian valmisteluun liittyvään yhteistyökeskusteluun. Liitto kokosi tietoa omaishoitajayhdistysten hyvistä korona-ajan tukimuodoista myös Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle esimerkkinä järjestöjen tuesta ikääntyville ihmisille.

Eduskunnan omaishoidon tukiryhmä kokoontui toimintavuonna kaksi kertaa. Liitto osallistui kokouksiin ja taustoitti asioita. Maalis-kesäkuussa tukiryhmä sai liitolta kolme tiedotetta koskien koronaepidemian vaikutuksia omaishoitajiin. Tukiryhmä valmisteli vaikuttamista kansallisen omaishoidon kehittämisohjelman päivittämiseksi. Tukiryhmä käsitteli myös sosiaaliturva- ja työlainsäädännön kehittämistä omaishoidon ja ansiotyön yhteensovittamiseksi. Liiton toiminnanjohtaja tapasi verkoston puheenjohtaja, kansanedustaja Anneli Kiljusen kanssa työministeri Tuula Haataisen liittyen mm. työelämän tasapaino -direktiivin toimeenpanoon ja omaishoitajien työttömyysturvaan.

Liiton toiminnanjohtaja tapasi lakimies Yrjö Mattilan kanssa sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekosen liittyen perhe-eläkeuudistuksen vaikutuksiin tuleviin omaishoitajiin. Liiton toiminnanjohtajan ja Mattilan vieraskynäkirjoitus perhe -eläkeuudistuksen kielteisistä vaikutuksista omaishoitajien tilanteisiin julkaistiin HS:ssä 4.1. Liitto vaikutti jäsenenä Vanhus- ja eläkeasian neuvottelukunnassa ja oli mukana myös Kelan, THL:n ja järjestöjen yhteistyöryhmässä. Liitto toimi aktiivisesti erityisesti Suomen sosiaali ja terveys ry:n kanssa monissa järjestötoimintaa ja sosiaaliturvaa koskevissa kysymyksissä.

Syyskaudella liitto työsti vaikuttamislinjaukset sosiaaliturva-uudistukseen ja painotukset kuntavaalivaikuttamiseen vuodelle 2021. Molempia kokonaisuuksia pohjustettiin laajasti yhdistyskuulemisilla ja yhteisissä verkkotilaisuuksissa yhdistysten kanssa. Vaikuttamislinjausten

yhteiskehittäminen jatkuu vielä vuonna 2021 ja tarpeen mukaan myöhemmin, sillä parlamentaarinen sosiaaliturvauudistuksen valmistelu kestää kaksi eduskuntakautta.

Runsaasti medianäkyvyyttä

Media otti koronan aiheuttamat vaikeat tilanteet omaishoitajille hyvin esiin ja hyödynsi taustoituksessa sekä haastatteluissa liiton ja yhdistysten asiantuntijuutta. Liitto myös välitti omaishoitajia haastateltaviksi medioille yhdessä yhdistysten kanssa. Myös muista aiheista liitto nosti hankkeiden viestinnässä medioihin omaishoitajien tuen tarpeita.

Liitto oli mukana tai taustoitti lähes 40:ää uutista tai artikkelia: Yle TV1:n pääuutislähetys 18.3. ja useat muut sähköiset mediat, maakuntalehdet ja aikakauslehdet. Mediatyö oli aktiivista erityisesti keväällä, mutta jakautui koko vuodelle. Liiton toimijat tuottivat kolme mielipidekirjoitusta: kaksi HS:ään ja yhden Iltalehteen. Aiheina olivat koronan vaikutukset sekä omaishoidon ja ansiotyön yhteensovittaminen.

Mukana kansainvälisessä yhteistyössä

Liiton toiminnanjohtaja toimi eurooppalaisten omaishoitajajärjestöjen verkoston Eurocarersin hallituksen puheenjohtajana. Liitolla oli edustaja myös Eurocarersin politiikkaryhmässä ja tutkimusverkostossa. Liitto tuotti näkemyksiä Eurocarersille vaikuttamiseksi EU:n politiikkaohjelmiin mm. sosiaalisten oikeuksien toteutumisesta ja iäkkäiden pitkäaikaishoidon kehittämisestä.

Marraskuussa liitto käänsi suomeksi Eurocarersin omaishoitajille suunnatun kansainvälisen verkkokyselyn koronan vaikutuksista yhdessä Suomen omaishoidon verkoston ja Folkhälsanin kanssa. Kysely käännettiin myös ruotsiksi. Kyselyä levitettiin laajasti liiton verkkosivuilla ja sosiaalisen median kanavilla sekä omaishoitajayhdistysten ja Suomen omaishoidon verkoston jäsenten kautta. Jyväskylän yliopiston kanssa on sovittu tulosten analysoinnista ja hyödyntämisestä myös kansallisesti vuonna 2021.

Liitto toimi myös kansainvälisessä omaishoitajajärjestöjen kattojärjestössä International Alliance of Caregiver Organizations (IACO). Toimintavuonna IACOn toiminta päätettiin lopettaa ja hajauttaa jäsenille, koska IACOn kotipaikan, USA:n Washington DC:n, lainsäädännön mukaan IACO ei ole oikeutettu verottomuuteen. Vuonna 2021 tarkennetaan IACOn järjestäytyminen uudelleen. Liitto tuotti kuvauksen Suomen omaishoidon järjestelmästä ja liiton toiminnoista IACOn julkaisuun.

Omaishoidon neuvonta tukee omaishoitotilanteissa

Liiton tarjoaman neuvonnan ja ohjauksen tavoitteena on

- antaa omaishoitajille, heitä kohtaaville ammattihenkilöille ja muille tiedon tarvisijoille ajantasaista tietoa omaishoitoon liittyvissä kysymyksissä.

Neuvonnassa periaatteena on ohjata omaishoitajia hoitamaan asiaansa eteenpäin sekä hakemaan tarvittaessa jaksamista tukevia palveluja ja tukea.

Omaishoitajaliitto tarjosi puhelinneuvontaa valtakunnallisessa neuvontanumerossa neljänä päivänä viikossa kello 9–15. Tämän lisäksi neuvontaa tarjottiin chatissä, joka aloitti toimintansa tammikuussa. Alustan tuotti Somia Reality Oy. Liiton chat-neuvonta laajeni kesäkuussa liiton ja jäsenyhdistysten yhteiseksi Kysy omaishoidosta -chatiksi, kun liitto sai siihen korona-ajan vuoksi ylimääräisen valtionavustuksen STEAlta. Chat-neuvonta laajeni elokuussa viiteen päivään viikossa ja oli kesäkuusta lähtien keskiviikkoisin avoinna myös kello 15–18. Kysy omaishoidosta -chatin rinnalle aukesi lokakuussa Omaishoidon vertaischat, jossa koulutetut omaishoitajayhdistysten vapaaehtoiset tarjosivat keskusteluapua ja tukea omaishoitajille sekä heidän läheisilleen. Vertaischat oli avoinna keskiviikkoisin kello 10–12.

Neuvontapuhelut pääosin omaishoitajilta

Toimintavuonna neuvontanumeroon tuli 679 puhelua, joista 629:ään voitiin vastata. Puheluiden kesto oli yhteensä 95 tuntia (5 706 minuuttia). Vuoteen 2019 verrattuna puhelujen määrä lisääntyi hieman. Keskimäärin puhelu kesti alle 10 minuuttia, mutta pisimmillään yksittäinen puhelu kesti lähes kaksi tuntia. Osa puhelusta vaatii asioiden erillisselvittämistä, vaikka tavoitteena on hoitaa neuvonnan osalta asia puhelun aikana.

Puhelinneuvonnan seuranta tehtiin 16.3.–23.4., jolloin vastattiin 115 yhteydenottoon (71 valtakunnalliseen neuvontanumeroon ja 43 muihin liiton numeroihin). Soittajista noin ¼ oli omaishoitajia ja muita auttamisvastuussa olevia läheisiä. Yhdistys- tai järjestötoimijoita oli viidennes soittajista. Joka neljäs soittaja kysyi omaishoittoa tukevista palveluista ja etuuksista ja useampi kuin joka kymmenes omaishoidon tuen hakemisesta. Muita kysytyjä aiheita olivat esimerkiksi omaishoitajan ansiotyöhön ja työttömyyteen liittyvät asiat. Koronaviruksen tuomat haasteet näkyivät myös kysymyksissä.

Puhelinneuvonnan vaikutusta on vaikea arvioida. Vaikka neuvonta on ajantasaista ja tietoon perustuvaa, lopputulos ei välttämättä aina ole sellainen, mihin yhteydenottaja tähtää tai mitä hän haluaa kuulla. Olennaista on neuvontaa antavien työntekijöiden kyky kuunnella ja tukea yhteydenottajaa empaattisesti. Vaikka neuvonnan avulla päästään hyvään lopputulokseen, palautetta siitä ei välttämättä saada liitolle. Palautteen kysyminen mobiiliteknikalla on kohtuuttoman kallista, jonka vuoksi sitä ei ole voitu käyttää. Osa soittajista myös arvostaa anonymiteettiä, jonka liitto haluaa neuvonnassa turvata.

Kysy omaishoidosta -chat osana neuvontaa

Kysy omaishoidosta -chatissa vastattiin 784 keskustelupyyntöön. Syys-joulukuussa chatin kautta yhteyttä ottaneille tehtiin automaattinen kysely ennen chatissä vastaamista. Tässä kyselyssä esitettyihin kysymyksiin vastasi 108–204 yhteydenottajaa (kaikki eivät vastanneet jokaiseen kysymykseen). Vastaajista yli 70 prosenttia oli omaishoitajia tai muita läheisiä ja yli puolet heistä työikäisiä 30–62-vuotiaita ja vajaa kolmannes 63–79-vuotiaita henkilöitä. Lähes 9/10 soittajista oli naisia. Valtaosalla oli omaishoitotosopimus (68 %).

Noin puolet yhteydenottajista jätti arvion automaattiseen palautekyselyyn chatin jälkeen: ¾ arvioi saaneensa apua chatissa. Yhteydenottajilta kysyttiin myös suositusindeksiä eli kuinka todennäköisesti he

suosittelisivat palvelua asioiden perusteella muille. ¾ suosittelisi palvelua erittäin todennäköisesti ja vajaa viidennes melko todennäköisesti (N=70). Lisäksi kysyttiin, pääsiko yhteydenottaja asiassaan eteenpäin keskustelun perusteella. Lähes 9/10 koki päässeensä eteenpäin (N=71). Palautekyselyn lopussa tarjottiin lisäohjausta ja neuvontaa kolmen kuukauden kuluessa, tällöin oli tarkoitus kysyä palautetta neuvonnan vaikuttavuudesta. Yhteystietonsa jätti vain kolme henkilöä, joten vaikuttavuudesta ei ole kerättyä arvioita.

Chat perustuu Omaishoitajaliiton ja omaishoitajayhdistysten ammattilaisten työhön ja osaamiseen, jota vahvistettiin yhteisissä koulutuksissa, joissa käsiteltiin toiminnan kehittämistä, ajankohtaisasioita, neuvonnan sisältöjä sekä periaatteita.

Omaishoidon vertaischatista tukea omaishoitajille

Omaishoidon vertaischat on ollut toiminnassa lokakusta 2020 alkaen, joten kokemusta on vielä melko vähän. Chatteihin vastasi seitsemän vapaaehtoista, mutta yhteydenottoja vertaischattiin oli vain muutamia.

Chattiin käytetty Ninchat-alusta on koettu tärkeäksi ja uudenlaiseksi. Siinä vapaaehtoiset voivat jakaa kokemuksiaan ja ajankohtaisia asioita reaaliajassa. Liitto järjesti koulutuksia vertaischatin vapaaehtoistoimijoille. Yhteiset koulutukset koettiin tärkeänä tiedon ja kokemusten vaihdolle.

Omaishoidon vertaischat toi toimivan keskusteluavun saavutettavaksi paikasta riippumatta. Yhteiset digiympäristöt ja -kanavat sekä koulutukset tarjosivat uudenlaisia mahdollisuuksia lisätä vapaaehtoisten keskinäistä oppimista ja verkostoitumista sekä edistivät osallisuutta. Yhteiskehittäminen- ja oppiminen edistävät pitkällä aikavälillä omaishoitajien voimavaraistumista vertaiskeskusteluiden avulla, kun omaishoitajat oppivat hyödyntämään vertaischattiä enemmän. Toiminnan markkinointia jatketaan vuonna 2021.

Neuvontaa monien kanavien kautta

Ohjausta ja neuvontaa annettiin myös sähköpostitse ja useissa tilaisuuksissa esimerkiksi yhteistyötahojen webinaareissa. Lisäksi liitosta vastattiin nettisivujen palautelomakkeella ja sosiaalisen median kanavilla tulleisiin neuvontakysymyksiin.

Liiton verkkosivuja päivitettiin toimintavuoden aikana: Sivuilta saa tietoa omaishoidon keskeisistä kysymyksistä. Usein kysytyt kysymykset koottiin myös chat-ikkunaan näkyviin, ja ne tulivat näkyviin sivuilla tietoa hakeville, kun chat oli suljettuna.

Yhteydenottojen määrä puhelinneuvontaan ja chatteihin vuonna 2020	
Neuvontapuhelin	679
Kysy omaishoidosta chat	784
Omaishoidon vertaischat	6

Taulukko 1. Yhteydenottojen määrä puhelinneuvontaan ja chatteihin vuonna 2020.

Neuvontaa tuettiin myös järjestämällä verkkokoulutusta omaishoitoon liittyvistä lainsäädännön kysymyksistä ja tulkinnoista liiton henkilökunnalle ja chat-neuvontaan osallistuville yhdistysten työntekijöille. Liiton konsultoivana juristina toimi OTL, VTT Yrjö Mattila. Konsultointia oli mahdollista hyödyntää ennakkotapauksen luonteisissa, juridista neuvoa ja tukea vaativissa omaishoitoon liittyvissä tilanteissa. Konsultoitavat tapaukset menevät juristille keskustoimiston kautta.

Neuvonnan materiaalit

Ohjausta ja neuvontaa antaville liiton työntekijöille ja jäsenyhdistysten toimijoille päivitettiin neuvontamateriaalia omaishoidon tukemiseen liittyvistä keskeisistä kysymyksistä. Näitä olivat esimerkiksi erilaiset tarkistuslistat sekä Neuvontaopas.

Koronan vuoksi lisättiin tiedotusta omaishoidon puhelinneuvonnasta, Kysy omaishoidosta -chatista ja Omaishoidon vertaischatista. Neuvonnan ilmoitus julkaistiin 18 maakuntalehdessä marraskuussa valtakunnallisen viikon ilmoituksen kanssa yhdessä. Ilmoitukset toistettiin, eli näkyvyyttä saatiin 36 kertaa. Lisäksi yhdistyksille tuotettiin some-palat neuvonnasta sosiaalisessa mediassa tiedottamisen tueksi. Maakuntalehdissä ja yhdistysten somessa tiedottaminen oli osa STEAn avustamaa chat-lisähanketta.

Omaishoitoyhteisön alueellista ja paikallista vapaaehtois- ja vaikuttamistoimintaa

Liiton valtakunnallisen ja alueellisen järjestötyön tavoitteena on

- vahvistaa jäsenyhdistysten toimintaedellytyksiä
- mahdollistaa kattavasti ei puolilla Suomea vaikuttamisyhteistyö omaishoitajien sekä omaishoitajille ja omaishoitoperheille palveluita kehittävien toimijoiden kesken
- edistää ammattilaisten ja päätöksentekijöiden osaamista tunnistaa omaishoidon monimuotoisia kysymyksiä
- vaikuttaa omaishoitajayhdistysten tuottamien tukimuotojen kehittymiseen jäsenyhdistyksissä sekä levittää tietoa omaishoitajien tarvitsemasta tuesta ja palveluista liiton ja jäsenyhdistysten yhteistyöllä.

Yhteisö omaishoitajien -tukena some-kampanja koronaepidemian keskellä

Liiton ja yhdistysten Yhteisö omaishoitajien tukena -some-kampanja toteutui 27.4.–15.5. koronaepidemian vuoksi valtakunnallisen Omaishoito on POP- kahvilapäivän tilalla. Päätös muutoksesta tehtiin nopeasti koronaepidemian lauetessa Suomessa maaliskuussa. Kampanja esitteli Facebookissa ja liiton verkkosivuilla omaishoitoyhteisön monipuolisia etätoimintoja, joiden avulla tuettiin omaishoitoperheitä koronaepidemian aikana. Yhdistykset tarjosivat tietoa, ohjausta ja vertaisuutta mm. verkkoluennoilla ja hyvinvointi-illoissa. Lisäksi yhdistykset järjestivät virkistys- ja rentoutumismahdollisuuksia sekä useita kahvihetkiä ruudun äärellä.

Liiton koordinoimaan some-kampanjaan osallistui 30 yhdistystä sekä Suomen omaishoidon verkosto. Yhdistykset ilmoittivat haluamansa julkaisut, joita liitto jakoi Facebookissa yhteensä 47 kertaa kampanjan aikana. Julkaisut ja tapahtumat listattiin myös liiton kampanjaa koskevalle erilliselle verkkosivulle. Kampanjaa mainostettiin liiton verkkosivuilla ja Instagramissa ja yhdistykset omissa kanavissaan. Facebookissa saatiin tuhansia tykkäyksiä ja kävijöitä tavoitettiin yli 70 000. Uusia seuraajia tuli noin 200. Yhteisö omaishoitajien tukena -verkkosivulla oli yli 600 kävijää kampanjan aikana.

Palautetta kampanjasta kerättiin sekä yhdistyksiltä että omaishoitajilta. Omaishoitajat kokivat saaneensa hyödyllistä tietoa ja kertoivat osallistuvansa jatkossa yhdistysten toimintaan. Kiitosta kampanja sai siitä, että se oli hienosti teemoitettu ja yhdistysten erilaiset toiminnot tulivat esille. Kampanja lisäsi näkyvyyttä ja oli tarpeellinen korona-aikana. Kestoa pidettiin sopivana. Yhdistystoimijat kokivat myös saaneensa ideoita toisilta yhdistyksiltä oman yhdistyksensä toimintaan.

Valtakunnalliset koulutukset tavoittivat suuren joukon toimijoita

Jäsenyhdistysten työntekijöille järjestettiin Tammipäivät Helsingissä 15.–16.1. Koulutukseen osallistui 79 työntekijää jäsenyhdistyksistä sekä lisäksi liiton henkilökuntaa ja yrityskumppaneiden edustajia. Teemana oli Hoiva, apu, tuki - miten vaikutamme yhdessä. Tavoitteena oli lisätä ymmärrystä omaishoitajia koskevan toimintaympäristön muutoksista ja tarjota näkymiä hoiva- ja vammaispolitiikan tulevaisuuteen. Lisäksi linjattiin yhdessä jäsenyhdistysten työntekijöiden kanssa omaishoitoyhteisön edunvalvontaohjelman toimeenpanoa. Päivät tarjosivat mahdollisuuden verkottumiseen ja toisilta oppimiseen. Aiheita ja yhteistä työskentelyä kiiteltiin.

Omaishoitoyhteisöä vahvistamassa -järjestöpäivät toteutui 9.10. verkossa. Tavoitteena oli yhdessä pohtia omaishoidon ajankohtaisia asioita sekä vahvistaa ja arvioida omaishoitoyhteisön toiminnan tuloksia ja vaikutuksia. Lisäksi käsiteltiin yhdistysten toimintavalmiuksia ja rahoitusmahdollisuuksia. Järjestöpäiville

osallistui 109 henkilöä 35 jäsenyhdistyksestä, liiton hallitustoimijoita, henkilökuntaa ja yhteistyökumppaneita.

Kuinka lakia luetaan -seminaari toteutui 3.11. avoimena webinaarina. Tilaisuus striimattiin Tampereella Kehitysvammaisten Tukiliiton tiloissa. Ohjelma sisälsi omaishoitotilanteisiin liittyvää lainsäädäntöä, käytäntöjä ja tulkintoja. Seminaarissa käsiteltiin erityisesti vammaisille henkilöille suunnattuja palveluja ja tukimuotoja, itsemääräämisoikeuden periaatteita ja läheisten oikeuksia. Lisäksi pidettiin alustukset työn omaishoidon yhteensovittamisen haasteista ja juridisista kysymyksistä. Osallistujia oli verkon kautta 144 järjestöistä, kunnista ja omaisyhdistyksistä. Tilaisuus ja toteutus saivat kiitettävät arviot.

Valtakunnalliset seminaarit ja niiden osallistujamäärät vuonna 2020			
Ajankohta	Paikkakunta	Tapahtuma	Osallistujat
15.–16.1.	Helsinki, Ikäinstituutti	Tammipäivät	79
9.10.	Verkossa	Omaishoitajaliiton järjestöpäivä	109
3.11.	Tampere/verkossa	Kuinka lakia luetaan - webinaari Suomen omaishoidon verkoston kanssa	144

Taulukko 2. Valtakunnalliset seminaarit ja niiden osallistujamäärät vuonna 2020.

Monenlaisia jäsenyhdistyksiä ja tukitoiminnan tarpeita

Liiton 70 jäsenyhdistystä ovat eri kokoisia ja niillä on monenlaista toimintaa, joka vaihtelee yhdistyksen koon, toimintaresurssien ja myös toiminta-alueen mukaan. Jäsenyhdistykset odottavat liiton tukea ja yhteistyötä toimintamuotojensa kehittämisessä, hanketyössä ja yhdistystoiminnan eri kysymyksissä. Korona-aikana tarvetta yhteiseen keskusteluun ja linjauksiin sekä keskinäiseen vuorovaikutukseen ja oppimiseen oli erityisen paljon.

Puolet jäsenyhdistyksistä toimii ainoastaan vapaaehtoisvoimin ja puolella on myös palkattuja työntekijöitä sekä yksi tai useampi kehittämishanke, joista valtaosa rahoitetaan STEA-avustuksella. Yhteensä yhdistyksissä oli 52 hanketta, valtaosin Omaisoiva-hankkeita. Yleisavustusta saivat Pääkaupunkiseudun omaishoitajat ja Oulun seudun omaishoitajat. Liitto hakee vuosittain STEAn jäsenjärjestöavustusta, jota delegoidaan edelleen täysin vapaaehtois pohjaisesti toimiville jäsenyhdistyksille. Toimintavuonna 16 jäsenyhdistystä sai järjestöavustusta keskimäärin 4 000 euroa.

Liitto toimii myös ns. katvealueilla, joilla on vain vähän tai ei lainkaan omaishoitajien vertaisryhmä- ja yhdistystoimintaa. Katvealue syntyy esimerkiksi pitkien välimatkojen, yhdistysten toimintaresurssien vähäisyyden tai omaishoitotilanteiden tunnistamattomuuden vuoksi. Katvealuetyötä tehtiin verkkotilaisuuksien avulla. Verkkotyöskentely ei aina kuitenkaan onnistunut syrjäisillä alueilla ja vapaaehtois pohjalta toimivissa yhdistyksissä mm. siksi, että etätyöskentely ja verkkotoiminta eivät olleet tuttuja, laitteet olivat riittämättömiä tai verkkoyhteydet toimivat heikosti. Korona tuo myös jatkossa paineita panostaa katvealuetyöhön, jotta mahdollistetaan myös niiden henkilöiden osallistuminen omaishoitoyhteisön toimintaan, jotka eivät pääse mukaan virtuaalisesti.

Materiaalia yhdistysten tueksi

Liitto tuotti ja päivitti jäsenyhdistysten toiminnan tueksi erilaisia materiaaleja verkkoon ja painettuina aineistoina. Optima-verkkoalustalta siirryttiin Yhdistysverkkoon Microsoft Office 365 -alustalle. Sinne koottiin järjestötyön materiaaleja, yhdistystoiminnan työvälineitä, koulutusaineistoja sekä ohjauksen ja neuvonnan ohjeistusta yhdistystoimijoiden käyttöön. Minäkö omaishoitaja -materiaali päivitettiin. Liitto tuotti myös perinteisesti vuosikalenterin, jonka teema oli tällä kertaa ilon aiheita. Kalenteri on tarkoitettu jäsenyhdistysten varainhankinnan tueksi. Lisäksi yhdistykset jakoivat kalentereita omaishoitajille ja muistamiseksi toimijoille.

Yhdistystiedote ilmestyi 14 kertaa. Siinä viestittiin ajankohtaisista asioista. Aluevastaavat tiedottivat lisäksi oman toiminta-alueensa keskeisistä asioista alueensa yhdistyksille. Yhdistykset vastasivat moniin liiton lähettämiin kyselyihin mm. vaikuttamistoiminnasta, liiton toiminnan arvioinnista tai muista teemoista kuten koronan vaikutuksista yhdistysten toimintaan ja omaishoitoon.

Koulutusta ja työvälineitä jäsenyhdistyksille

Liitto ohjaa, kouluttaa ja tukee yhdistyskohtaisesti jäsenyhdistyksiä. Ne vastaavat kuitenkin aina itse toiminnastaan. Jäsenyhdistysten hallitustoimijoille, muille vapaaehtoistoimijoille ja työntekijöille järjestettiin ohjauksellisia tapaamisia sekä hankeideointia.

Koulutukset siirtyivät verkkoon maaliskuun puolesta välistä lähtien. Jäsenyhdistyksille järjestettiin seitsemän AlueAvain-koulutuspäivää, joihin osallistui yhteensä 361 henkilöä. AlueAvain-koulutuksia tarjottiin yhdistyksille verkossa avoimesti yli aluerajojen. VerkostoAvain-koulutus alueellisten yhdistysten vaikuttamistoiminnasta toteutettiin yhteistyössä Suomen omaishoidon verkoston kanssa 10.9.

Koulutusten aiheet käsittelivät vaikuttamista, hallinnon työvälineitä, alueellista yhteistyötä ja verkostoitumista sekä hyvien käytäntöjen jakamista. Omaishoitoon liittyvänä sisällöllisenä kysymyksenä olivat erityisesti työikäisten omaishoitajien tukeminen sekä omaishoidon ja ansiotyön yhteensovittamisen kysymykset. Myös Suomen omaishoidon verkoston jäsenjärjestöjen paikallistoimijoilla oli mahdollisuus osallistua AlueAvain-koulutuksiin.

Webropol-kyselyjä käytettiin koulutusten ja toiminnan arvioinnissa ja seurannassa. Vastauksia hyödynnettiin yhdistysten tukitoimintojen ja liiton alueellisen toiminnan kehittämisessä. Palautteita saatiin kuitenkin melko vähän suhteessa osallistujamääriin useista pyynnöistä ja muistutuksista huolimatta. Myös suullista palautetta pyydettiin mahdollisuuksien mukaan.

Webropol-kyselyjen mukaan AlueAvain-koulutusten osallistujista 4/5 oli yhdistysten työntekijöitä ja loput luottamushenkilöitä, muita vapaaehtoisia tai Suomen omaishoidon verkoston paikallistoimijoita. Yli 80 prosenttia vastaajista (N=114) piti koulutuksia hyödyllisinä ja niiden toteutustapaa onnistuneena. Valtaosa osallistujista antoi arvosanan hyvä tai melko hyvä. Vain tyydyttävän arvion antoi noin 1/10 osallistujista.

Koronan vuoksi teematurinoita toteutettiin 9 kertaa. Koronaepidemian alkuvaiheessa keväällä jäsenyhdistyksillä oli suuri tarve yhteiseen tiedon jakamiseen. Teematurinat käsittelivät järjestötyön ja vaikuttamistyön teemoja mm. talous ja velkaneuvonta, omaishoitoyhteisön keskustelufoorumi ja edunvalvonta sekä työnantajuus poikkeusoloissa. Teematurinoiniin tuli 559 osallistumiskertaa. Osallistujat olivat etupäässä yhdistysten työntekijöitä ja hallitustoimijoita.

Jokaisessa yhdistyksessä tai alueellisessa 2–4 yhdistyksen ryhmässä on tavoitteena toteuttaa joka toinen vuosi koulutuksellinen ohjaustilaisuus ns. PikkuAvain. Aluevastaavat tekivät vuoden aikana 31 yhdistyskäyntiä pääosin verkkovälitteisesti, mutta joitakin tilaisuuksia toteutettiin koronatilanteen salliessa aluetoimistoissa tai yhdistyksissä. Yhdistysten hankeohjausta, -ideointia ja -kommentointia tehtiin tarvittaessa ohjaussessioina verkossa. Jäsenyhdistyksiä tuettiin myös yhteistyössä liiton OmaisOiva-toiminnan kanssa toteuttamalla Oivaltava-päivät 2.–3.6. verkossa.

Aluevastaavat pitivät lisäksi verkkokoulutuksia ja -alustuksia omaishoidosta mm. Eläkeliiton ja muistihoitajien koulutuksissa sekä monissa muissa yhteistyötapahtumissa esimerkiksi Suomen omaishoidon verkoston jäsenjärjestöjen kanssa.

Ivalossa pidettäväksi suunniteltu Omaishoito koskettaa jokaista -seminaari peruuntui keväällä koronan takia. Suunnitelmana on pitää se syksyllä 2021 Rovaniemeltä toteutettuna webinaarina. Etelä-Suomessa

pidettäväksi suunniteltu Omaishoito koskettaa jokaista -seminaari ja Vaasassa pidettäväksi suunniteltu omaishoitoon liittyvä valtakunnallinen vapaaehtoistoiminnan teemapäivä elokuun lopussa peruuntuivat myös.

Tukea yhdistysten vapaaehtois- ja vaikuttamistoimintaan

Liitossa muodostettiin sisäinen vapaaehtoistoiminnan ryhmä, joka suunnitteli yhdistysten tueksi yhteiset linjaukset ja periaatteet vapaaehtoistoimintaan sekä muita vapaaehtoistoiminnan materiaaleja ja työvälineitä, kuten todistuksen ja sopimuksen vapaaehtoistoiminnan tueksi. Vapaaehtoistoiminnasta kirjoitettiin Lähellä-lehdessä ja postattiin sosiaalisessa mediassa. Lisäksi Yhdistysverkkoa kehitettiin vastaamaan jäsenyhdistysten vapaaehtoistoiminnan tarpeisiin.

Vapaaehtoistojat ovat usein itse omaishoitajia. He haluavat myös auttaa muita omaishoitajia ja lisätä heidän hyvinvointiaan. Vertaistuki toimii kaksisuuntaisesti: auttamalla muita saa myös itselle. Omaishoitoyhteisö tarjoaa omaishoitajille ja muille kiinnostuneille myös areenan kansalaistoiminnalle, jossa vaikutetaan yhteiskunnallisesti omaishoitajille tarjolla olevaan tukeen ja palveluihin.

Korona-aikana korostuivat yhdistystoimijoiden tarpeet saada tukea verkkopohjaisten alustojen käyttöön omassa vapaaehtois- ja vaikuttamistoiminnassaan. Alustojen käyttötaidot olivat edellytys osallistumiselle myös liiton verkkokoulutuksiin ja -tapahtumiin. Liitto neuvoi ja tuki runsaasti myös yhdistysten omien sääntömääräisten kokousten järjestämisessä poikkeusoloissa. Tukea tarvitsivat erityisesti vapaaehtoisohjaisten yhdistysten toimijat.

Alueellinen ja maakunnallista vaikuttaminen tapahtui verkossa

Edunvalvonta, tiedotus ja ohjaus ovat alueellisen vaikuttamistoiminnan menetelmiä. Koulutukset, seminaarit ja tapahtumat olivat myös tärkeä osa vaikuttamista. Liiton aluevastaavat verkostoituivat ja osallistuivat aktiivisesti alueillaan sote-työryhmiin sekä muihin omaishoidon yhteistyöverkostoihin. Lisäksi aluevastaavat vaikuttivat esimerkiksi yhdistysten omaishoidon hankkeiden ohjaus- ja tukiryhmissä sekä koordinoivat yhdistysten yhteistyötapaamisia niiden vaikuttamistoiminnassa. Taulukossa kolme on listattu alueellisen toiminnan keskeiset tapahtumat alueittain jaoteltuina.

Neljä omaishoidon maakuntapäivää siirtyi koronatilanteen vuoksi keväältä syksyyn ja toteutettavaksi verkossa. Ne järjestettiin Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson, Keski-Suomen, Pohjanmaan sekä Etelä- ja Pohjois-Savon toimijoille. Maakuntapäiviin kutsuttiin mukaan maakunnan omaishoitajia, päättäjiä ja viranhaltijoita, järjestötoimijoita sekä muita sidosryhmiä.

Maakuntapäivien tavoitteena oli saattaa omaishoitajat, päättäjät ja omaishoidon parissa työskentelevät yhteen keskustelemaan omaishoidon kehittämisestä ja omaishoitokysymyksistä, jotta omaishoitajien tarpeet otetuksi huomioon asiakaslähtöisesti entistä paremmin. Teemoina olivat mm. omaishoidon monimuotoisuus, erityislapsiperheiden asiat, koronaepidemian vaikutukset omaishoitotilanteisiin, toimijoiden välinen yhteistyö sekä kaikenikäisten omaishoidon vahvistaminen ja omaishoitotilanteissa olevien tukeminen maakuntien alueilla.

Yhdistykset järjestivät pieniä katsomoita maakunnallisten verkkotapahtumien seuraamiseen esimerkiksi Vaasassa Pohjanmaan maakuntapäivässä. Maakuntapäiville osallistui yhteensä 157 henkilöä.

Maakuntapäivistä oli haastavaa kerätä palautetta verkkovälitteisesti. Verkkotapahtuma saattoi vaikuttaa siihen, että omaishoitajia osallistui maakuntapäiviin aiempia vuosia vähemmän. Viranhaltijoita, päättäjiä ja järjestötoimijoita oli enemmän verrattuna aiempina vuosina järjestettyihin fyysisiin tapahtumiin. Maakuntapäivien palautteet olivat positiivisia. Palautteen antaneista 33 osallistujasta noin neljännes oli omaishoitajia ja muita läheisiä. Kuntatoimijoita oli runsas kolmannes ja loput palautteen antaneista

osallistujista oli erilaisista järjestöistä. Tilaisuuksia pidettiin hyödyllisinä (51 % täysin ja 39 % melko samaa mieltä). Osallistujista lähes kaikki antoivat arvosanan hyvä tai melko hyvä.

Vuodesta 2021 eteenpäin suunnitellaan isojen maakuntapäivien seminaarien sijaan maakunnallisten vaikuttamistyöpajojen toteuttamista. Tätä työskentelyä valmisteltiin jo toimintavuonna jäsenyhdistysten ja yhteistyötahojen maakunnallisissa ja alueellisissa vaikuttamistoiminnan tapaamisissa ja-ryhmissä. Tavoitteena oli omaistyötä tekevien järjestöjen ja muiden toimijoiden yhteinen vaikuttaminen maakunnalliseen päätöksentekoon sote-uudistuksen myötä. Näitä tilaisuuksia järjestettiin verkossa kahdeksan kertaa.

Alueilla toteutetut koulutukset, yhteistyö kuntien ja sidosryhmien kanssa sekä yhdistyskonsultointi vuonna 2020						
Toiminto	Lukumäärä					
	Osallistujat	Tilaisuuksia	Etelä	Itä	Länsi	Pohjoinen
AlueAvain-koulutukset	361	7*	-	-	-	-
Maakuntapäivät	157	4	1**	3**	1	-
Muut liiton koulutukset/tapahtumat *	1173	31	-	3	7	-
Katvealuetyö	17	1	-	-	1	-
Maakunnalliset vaikuttamistyöryhmät	230	8	4 kertaa / 2 ryhmää	4 kertaa / 3 ryhmää	4 kertaa / 2 ryhmää	1 kerta / 1 ryhmä
Verkostotyö, tukiryhmät ja työkokoukset	624	78	31	11	23	13
Yhdistyskäynnit ***	169	31	8	7	8	8
Yhdistyksille annettu puhelinneuvonta	288	288	60	80	110	38

Taulukko 3. Alueilla toteutetut koulutukset, yhteistyö kuntien ja sidosryhmien kanssa sekä yhdistyskonsultointi vuonna 2020.

Aluejako on tehty liiton aluejaon mukaan neljään alueeseen.

* Luku sisältää alueiden yhteiset ja valtakunnalliset tilaisuudet mm. teematurinat (osallistujia 559)

** Luku sisältää alueiden yhteisen maakuntapäivän.

*** Luku sisältää fyysisen tapaamisen lisäksi yhdistyksen Teams-palaverin (ei yksittäisten työntekijöiden tai hallituksen luottamushlön kanssa).

Arviointia yhtenäistettiin

Arviointityöryhmä kokoontui vuoden aikana kolme kertaa. Arviointityöryhmän työskentely viivästyi epidemian vuoksi. Työryhmä linjasi kehittämisaskeleita arvioinnin kehittämisessä.

Alkuvuodesta 2020 tehtiin koko liiton toimintaa koskeva arviointikysely, jossa kartoitettiin vuoden 2019 toimintaa yhdistyksissä. Kyselyssä kerättiin myös tietoa yhdistysten kokemuksista liiton antamasta tuesta sekä kehittämisideoita. Tuloksia hyödynnettiin toiminnan kehittämisessä ja suunnittelussa. Kysely jäi käyttöön osaksi liiton vuosittaista toimintaa. Yhdistysten käyttöön luotiin vuoden aikana yhteisiä työkaluja mm. toiminnan tilastointiin. Arviointiin liittyvät sisällöt näkyivät useissa liiton tilaisuuksissa yhdistyksille. Tilaisuuksissa käytiin läpi mm. vaikutusketju ajattelua. Sekä liiton omat että yhdistysten kanssa yhteiset arvioinnin toimintatavat kehittyivät, mutta eivät yhtenäistyneet kaikilta osin.

Arvioinnin kehittämiseen osallistui työntekijöitä aluetyön ja Omaisoivan tiimeistä.

Resurssit

Valtakunnallisesta järjestötoiminnasta vastaavat järjestöpäällikkö ja kehittämisspäällikkö. Kaikki työntekijät osallistuvat valtakunnallisten koulutusten ja tapahtumien suunnitteluun ja toteuttamiseen. Osa aluetyön resurssista vastasi myös valtakunnallisen vaikuttamistyön sisältöjen työstämisestä.

Alueellisesta järjestötyöstä vastaa järjestöpäällikkö yhdessä kolmen aluevastaavan ja aluekoordinaattorin kanssa sekä 50 prosenttisella työpanoksella verkostokoordinaattorin panos tapahtumasuunnitteluun ja -järjestelyihin. Pohjois-Suomen aluevastaava siirtyi muihin tehtäviin maaliskuun alusta. Uusi aluevastaava aloitti Raahesta Ouluun siirtyneessä aluetoimistossa elokuussa. Muut aluetoimistot sijaitsevat Kuopiossa, Salossa ja Tampereella. Valtakunnallisen ja alueellisen järjestötoiminnan kulut katettiin pääsääntöisesti yleisavustuksella ja omalla varainhankinnalla. Myös Opintokeskus Sivikseltä on haettu ja saatu tukea koulutuksien järjestämiseen.

Digisti-hankkeella omaishoitoyhteisön jäsenpalvelut pilveen

Yksivuotisen vuonna 2020 käynnistetyn ja vuoden 2021 alussa loppuunsaattettavan Digisti-hankkeen tavoitteena oli

- Omaishoitajaliiton ja jäsenyhdistysten jäsen-, sidosryhmärekisterin hankinta ja tapahtumahallinnon digitalisoituminen sekä näihin liittyvien toimintaprosessien kehittyminen
- uuden jäsenrekisterin juurtuminen jäsenyhdistysten käyttöön
- yhteisen arkisto-, viestintä- ja toiminta-alusta Yhdistysverkon käytön lisääntyminen ja tehostuminen
- liiton ja jäsenyhdistysten digitaalisten toimintatapojen yhdenmukaistuminen sekä keskinäisen vuorovaikutuksen vahvistuminen.

Kohderymänä hankkeessa olivat jäsenyhdistysten toimijat, sekä työntekijät että vapaaehtoiset, Omaishoitajaliiton jäsenet sekä myös liiton oma henkilökunta.

Jäsenrekisterihankinta

Vuonna 2020 kilpailutettiin jäsenrekisteri. Hankintamenettelynä oli neuvottelumenettely. Hankkeessa tehtiin laaja vaatimusmäärittely hankinnan minimivaatimuksesta. Vaatimusmäärittelyssä käytettiin ulkopuolista asiantuntijaa Rubic Oy:stä. Laadun ja hinnan pisteytyksen perusteella kilpailutuksen voitti Data Prisma Oy ja uudeksi jäsenrekisteriksi valittiin Kongressi-ohjelma.

Jäsenrekisterin käyttöönotto tapahtui helmi-maaliskuussa 2021. Myös jäsenyhdistysten jäsenvastaavat koulutetaan käyttämään uutta jäsenrekisteriä.

Yhdistysverkko

Hankkeessa korvattiin Omaishoitajaliiton ja yhdistysten käytössä ollut työskentely- ja koulutusala Optima Microsoft Office365 -viestintäsivustolla, joka toimii myös yhteisenä arkisto- ja toiminta-alustana. Alustan nimeksi tuli Yhdistysverkko. Vuoden 2020 lopussa Yhdistysverkossa oli 147 jäsenyhdistysten käyttäjää 46 eri yhdistyksestä. Käyttäminen edellyttää tunnusten tilaamista liitosta.

Yhdistysverkko toimii liiton ja yhdistysten yhteisenä viestintä- ja yhteistyöskentelykanavana. Siirtyminen yhdistysverkkoon yhdenmukaisti toimintatapoja. Yhdistysverkon käyttäjille siirtyminen uuteen alustaan toi lisää selkeyttä sekä laajempia mahdollisuuksia osallistumiseen.

Digisti-hanke mukana siellä, missä tapahtuu

Vuosi 2020 oli etäyhteyksien vuosi. Hankesuunnitelman mukaisesti Digisti-hankkeen työntekijät olivat kertomassa hankkeesta ja uusista yhteisistä työskentelytavoista liiton eri tapahtumissa: AlueAvaimet, Teematurinat, Oivaltava-päivät, Järjestöpäivät. Tämän lisäksi yhdistyksille tiedotettiin hankkeen etenemisestä Yhdistystiedotteessa.

Hankkeen työntekijät tarjosivat yhdistysten vapaaehtoisille ja työntekijöille runsaasti myös henkilökohtaista neuvontaa ja ohjausta yhteensä 244 kertaa.

Jäsenrekisteri ja Yhdistysverkko ovat jalkautuneet liiton kaikkien työntekijöiden työkaluksi. Vuonna 2021 otetaan käyttöön viestintään myös uutiskirjetyökalu.

Resurssit liitossa

Digisti-hankkeessa oli käytössä yhden työntekijän henkilöstöresurssi, joka oli jaettu tehtäväksi puoliksi kahdelle henkilölle. Toinen heistä toimi lisäksi 50 prosentin työpanoksella koulutussuunnittelijana OmaisOiva-toiminnassa ja toiselle räätälöitiin lisäksi 30 prosentin työpanos muissa liiton toiminnoissa.

Digisti-hankkeen kulut katettiin hankeavustuksella. Rekisterin hankintaan saatiin investointiavustus, jossa liitolla on 30 prosentin omavastuu.

Viestintä painottui sähköisiin kanaviin

Liiton viestinnän tavoitteena on

- tukea strategisten tavoitteiden saavuttamista tekemällä näkyväksi liiton edunvalvonnan tavoitteita ja muuta liiton toimintaa
- välittää laajasti tietoa omaishoidosta ja siihen liittyvistä kysymyksistä
- rakentaa ja välittää positiivista kuvaa omaishoidosta ja sen tukemisen merkityksestä.

Viestinnän kanavia ovat Lähellä-lehti, verkkosivut, some-kanavat ja tiedotteet. Liiton viestintä on monikanavaista ja eri kohderyhmille viestitään kulloinkin tarkoituksenmukaista kanavaa käyttäen.

Liiton viestintä palvelee mediaa jakamalla tietoa omaishoidosta ja hankkimalla haastateltavia.

Liiton strategiasta johdettu viestintästrategia hyväksyttiin toimintavuonna. Viestintästrategian visiona on vetovoimainen ja vahva omaishoitoyhteisö, joka viestii vaikuttavasti ja laajasti omaishoidosta. Omaishoitoyhteisö-termi lanseerattiin Lähellä 2/2020 lehdessä ja Yhteisö omaishoitajien tukena -kampanjassa.

Hallituksen nimeämä viestintätyöryhmä kehitti liiton ja yhdistysten yhteistä viestintää erityisesti verkossa ja somessa vuosina 2019–2020. Ryhmä kokoontui toimintavuonna kaksi kertaa. Liitto sai tietoa yhdistysten viestintätarpeista, joihin ryhmässä haettiin yhteisvoimin ratkaisuja. Työskentelyn ansiosta omaishoitoyhteisön viestintä myös tiivistyi ja yhdenmukaistui erityisesti some-kampanjoissa, joiden tueksi tuotettiin liitolle ja yhdistyksille yhteisiä, enimmäkseen sähköisiä kampanjamateriaaleja. Somessa saatiin hyviä kokemuksia yhteisön voimasta. Esimerkiksi Euroopan omaishoitajien päivitys sai ennätysyleisön jakojen voimalla.

Yhdistystiedottamisen kokonaisuutta kehitettiin osana Digisti-hankkeessa käyttöön otettua Yhdistysverkkoa. Lisäksi valmistauduttiin uuden jäsenrekisterin uutiskirjetoiminnon käyttöönottoon vuonna 2021.

Lähellä-lehti tavoitti jäsenet ja Omaishoitotiedote ammattilaiset

Lähellä-jäsenlehti ilmestyi neljä kertaa. Lehden peruspainos oli 16 000 kpl/numero. Kun otetaan huomioon henkilöjäsenten määrän muutokset vuoden aikana ja lisäpainokset, vuoden lehtien yhteismäärä oli 68 500.

Jokaisessa numerossa käsiteltiin kahta teemaa laajasti ja monesta näkökulmasta. Teemat olivat seuraavat:

Lähellä 1/2020: Omaishoidon kumppanit, Itsemääräämisoikeus

Lähellä 2/2020: Omaishoitoyhteisö, Lapsi omaishoitoperheessä

Lähellä 3/2020: Asenteet ja omaishoito, Kaltoinkohtelu

Lähellä 4/2020: Työikäiset omaishoitajat, Muistisairaudet

Teemojen lisäksi lehti kertoi omaishoidon ajankohtaisista asioista ja piirsi kuvaa omaishoidosta henkilökuvien valossa. Lehti oli myös tärkeä järjestöasioiden tiedonvälittäjä. Lehti julkaistiin sekä painettuna että sähköisenä näköisversiona. Sähköisessä lehdessä julkaistiin 1–2 juttua numeroa kohden painetun lehden lisäksi. Lähellä-lehti jaettiin jäsenetuna henkilöjäsenille ja jäsenyhdistykset saivat Lähellä-lehteä jaettavakseen. Lehden kustannuksia katettiin ulkoistetulla ilmoitushankinnalla. Ilmoitusmyynnistä vastasi TJM-Systems Oy ja taitosta Faktor Oy. Lähellä-lehden toimituksen tukena sisällöllisissä asioissa toimi toimitusneuvosto.

Omaishoitajien parissa työskenteleviä ammattilaisia tavoitettiin neljästi vuodessa julkaistavalla sähköisellä Omaishoitotiedotteella, jossa on linkki sähköiseen Lähellä-lehteen ja ajankohtaista omaishoitoasiaa.

Jakelulistalla on mm. Suomen omaishoidon verkoston, kuntien ja seurakuntien työntekijöitä, yhteistyökumppaneita ja muita sidosryhmiä. Omaishoitotiedote noudattaa Lähellä-lehden ilmestymisaikataulua. Vastaanottajia sähköpostilistalla oli vuoden 2020 lopussa noin 2 000.

Omaishoitajille ja läheisille suunnattu Palveluopas päivitettiin vuosille 2020–2021 ja jaettiin Lähellä 1/2020 lehden liitteenä Omaishoitajaliiton jäsenyhdistysten henkilöjäsenille. Lisäksi jäsenyhdistykset saivat oppaita käyttöönsä. Opas julkaistiin myös liiton sivuilla sekä selattavana että tulostettavana versiona.

Nettisivuilla laajasti sisältöä, somessa vinkkejä ja vertaisuutta

Liitto ylläpitää www.omaishoitajat.fi-verkkosivuja. Sivustolta saa tietoa omaishoitoon liittyvistä kysymyksistä ja lainsäädännöstä. Sivuston kautta saa tietoa myös järjestön laajasta ja monipuolisesta toiminnasta niin kansainvälisesti ja kansallisesti kuin alueellisesti ja paikallisesti. Sivustolla on yhteystiedot kaikkiin jäsenyhdistyksiin. Tekninen toteutus on hankittu Web-veistämö Oy:ltä. Verkkosivut päivitettiin saavutettavuusvaatimusten mukaisiksi syksyllä 2020.

Toimintavuonna www.omaishoitajat.fi-sivuilla käytiin 162 000 kertaa. Kävijöitä oli 110 000. Eniten klikattiin sivua Omaishoidon tietopaketti (56 622 kertaa) ja seuraavaksi eniten etusivua (42 309 kertaa). Kolmanneksi suosituin oli Mitä on omaishoito -sivu (26 214) ja neljänneksi suosituin yhteystietosivu (7 485).

Sosiaalisessa mediassa liitto viestii Facebookissa, Twitterissä ja Instagramissa. Some-viestinnän tavoitteena on vaikuttaa omaishoitajien asemaan sekä tehdä omaishoitoyhteisöä ja sen työtä positiivisella tavalla tunnetuksi omaishoitokentässä sekä tarjota neuvoja, vertaisuutta ja piristystäkin. Some-viestinnän tyyli on asiantunteva, tukea tarjoava ja positiivinen. Kohderyhmiä ovat omaishoitajat ja heidän läheisensä, omaishoidosta ammatillisesti tai muuten kiinnostuneet sekä liiton jäsenyhdistykset ja niiden henkilöjäsenet ja vapaaehtoiset.

Liiton some-sisältöjä ovat olleet mm. ajankohtaiset omaishoitoasiat, tapahtumatiedottaminen ja -uutisointi, Lähellä-lehden juttunostot, omaishoitajien tarinat ja piristyspostaukset. Ennakkosuunnittelun ja valmistelun avulla omaishoitoasiaa pidettiin monipuolisesti esillä some-uutisvirrassa koko vuoden. Haastaviin tilanteisiin some-keskusteluissa puututtiin liiton yhteisömanagerointiohjeen mukaisesti rauhallisesti ja napakasti. Pääosin keskustelu liiton some-kanavissa on kuitenkin ollut asiallista. Vuoden lopussa liiton Facebook-tilillä oli 4 249 tykkääjää, Twitterissä 1 144 seuraajaa ja Instagramissa 1 545 seuraajaa.

Ensimmäinen Euroopan omaishoitajien päivä

Euroopan omaishoitajien päivä järjestettiin ensimmäistä kertaa 6.10. Teemapäivän kokonaisuudesta vastaa eurooppalainen omaishoitoverkosto Eurocarers, jonka jäsenet, kuten Omaishoitajaliitto, vastaavat kansallisesta toteutuksesta. Päivän tavoitteena on lisätä omaishoidon kansainvälistä tunnettuutta.

Liiton teemapäivän Facebook-päivitys tavoitti noin ennätykselliset 21 500 henkilöä ja sai noin 150 jakoa. Teemapäivään liittyen tuotettiin ja lähetettiin postikortti 1 500 päättäjälle, mm. suomalaisille mepeille, kansanedustajille, kuntapäättäjille ja keskeisille virkamiehille. Kortissa näkyy teemapäivän viesti: ”Olemme omaishoitajia. Meillä on merkitystä. Tarvitsemme tukea.”

Juhlavideo valtakunnallisella omaishoitajien viikolla

Valtakunnallisen omaishoitajien viikon kampanja järjestettiin verkossa 16.11.–29.11. Koska fyysistä pääjuhlaa ei voitu koronan vuoksi järjestää, tuotettiin ja julkaistiin Joel Hallikaisen juontama Omaishoitajat ovat tähtiä -juhlavideo liiton Youtube-kanavalla. Juhlavideo on saanut 800 katselukertaa Youtubessa ja Facebookissa videon julkaisulla tavoitettiin yli 14 000 kävijää ja julkaisuun sitouduttiin yli 2600 kertaa.

Teemaviikon kunniaksi eduskunnan puhemies Anu Vehviläinen tervehti omaishoitajia ja omaishoitoyhteisön toimijoita Youtube-videolla, jota on katsottu 324 kertaa Youtubessa ja Facebookissa se tavoitti yli 2 700 kävijää. Julkaisuun sitouduttiin yli 280 kertaa.

Teemaviikolla saatiin näkyvyyttä saatiin mm. julkaisemalla 35 some-kampanjapäivitystä. Niillä tavoitettiin yli 48 000 henkilöä. Teemaviikon kaikille avoimia materiaaleja koottiin osoitteeseen www.omaishoitajat.fi/teemaviikko. Liitto päivitti yhdistyksille Omaishoito koskettaa jokaista -materiaalin, joka oli suunnattu myös seurakuntayhteistyötä ja omaishoitajien kirkkopyhää varten.

Sadalle omaishoitajalle virkistystä yhteistyössä Orionin kanssa -arvonta käynnistyi myös teemaviikolla ja siihen saattoi osallistua 19.11.2020–6.1.2021. Arvontaan osallistui määräaikaan mennessä 892 omaishoitajaa. Palkinnoksi sata voittajaa saattoi valita sadan euron arvoisen hotelli- tai kylpylälahjakortin tai sadalla eurolla lomitusta tai siivousta kotiin. Palkinnot lahjoitti Orion.

Valtakunnallisen viikon mediatiedote nosti esiin yhdistysten tapahtumia ja omaishoidon monimuotoisuutta. Lisäksi viikkoa mainostettiin 18 maakuntalehdessä kahteen kertaa.

Liitto tiedotti verkkosivuillaan yhdistysten järjestämistä valtakunnallisen viikon tapahtumista. 26 yhdistystä ilmoitti tapahtumistaan verkkosivuilla. Avoimia ja valtakunnallisia verkkotapahtumia oli 16. Muita alueellisia verkkotapahtumia sekä fyysisiä tapahtumia ilmoitettiin liiton verkkosivuilla 261 kappaletta. Viikolla oli mahdollista käyttää aiemmin tuotettuja materiaaleja kampanjoinnin tukena: painettuja ja sähköisiä Sinä olet tärkeä -kortteja sekä sähköistä omaishoidosta kertovaa infografiikkaa. Materiaalit jaettiin yhdistyksille Yhdistysverkossa. Kampanjasta kerrottiin ja materiaalia esiteltiin yhdistyksille mm. Teematurinassa 1.10. ja yhdistystiedotteissa 9.10. ja 5.11.

[Koronatiedotusta omaishoitajille ja jäsenyhdistyksille](#)

Maaliskuussa avattiin liiton verkkosivuille koronasivu, jossa jaettiin omaishoitajille linkkejä poikkeustilanteessa selviytymisen tueksi. Koronasivua katsottiin 2314 kertaa.

Lähellä 2/2020 ja 3/2020 -lehdissä julkaistiin koronatilanteeseen liittyvää sisältöä. Painettua lehteä jaettiin henkilöjäsenten lisäksi omaishoitajille, jotka eivät ole liiton jäseniä ja jotka ei voi tai osaa käyttää verkkopalveluita. Kummankin numeron lisäjakelu oli noin 900 lehteä. Osoitteet lisäjakelua varten saatiin keräämällä ei-jäsenomaishoitajien osoitteita jäsenyhdistysten ja kuntien viranhaltijoiden avulla sekä liiton nettisivuilla.

[Painetun materiaalin lisäksi sähköistä tiedotusta](#)

Tuotettiin Palveluopas 2020–2021, joka jaettiin henkilöjäsenille Lähellä 1/2020 -lehden liitteenä. Opas on julkaistu myös selattavana näköisversiona liiton nettisivuilla.

Yhdistyksille suunnatun painetun materiaalin kysyntä lähes pysähtyi keväällä koronan myötä ja alkoi elpyä hiljalleen vasta syksyllä. Ensisijaista yhdistyksille tuotettua viestintämateriaalia olivat sähköisiä tiedostoja, kuten infograafit, some-palat, Facebook-profiilikuvan kehys jne.

Jäsenyhdistyksille jaettiin vinkkejä korona-ajan tapahtumien järjestämiseksi, kokouksiin liittyvästä poikkeuslainsäädännöstä, rahoituksen näkymistä jne.

Viestinnän tuotoksia ja tunnuslukuja vuonna 2020	
Painettu materiaali liiton ja yhdistysten käyttöön	Painosmäärä
Lähellä-lehti 16 000 kpl/nro. 2/2020 ja 3/2020 koronalisäpainos 900 + 900 kpl, 4/2020 Rahkeet riittämään -lisäjakelu 600 kpl	4 nroa yht. 68 500
Palveluopas 2020–2021, jaettu henkilöjäsenille Lähellä 1/2020 liitteenä	25 000
Omaishoitajakortti, lisäpainos uusille jäsenille jaettavaksi	2 000
Omainen hoitajana -opas: Syömällä hyvää mieltä ja vireyttä, 3. painos. Julkaistu myös selattavana näköisversiona liiton sivuilla.	500
Omainen hoitajana -opas: Kun hoidettavan käyttäytyminen hämmentää, 3. painos. Julkaistu myös selattavana näköisversiona liiton sivuilla.	500
Euroopan omaishoitajien päivän postikortti päättäjille	1 500
Sähköinen viestintä (vuoden 2019 luvut suluissa)	Tunnuslukuja
www.omaishoitajat.fi-sivuilla käynnit	162 000 (136 000)
www.omaishoitajat.fi-sivuilla kävijät	110 000 (93 000)
Facebook-tykkääjät	4 249 (3 394)
Twitter-seuraajat	1 144 (890)
Instagram-seuraajat	1 545 (1 143)
Tiedotteet ammattilaisille ja medialle	Määrä
Omaishoitotiedote, n. 2000 tilaajaa	4
Mediatiedote STT Infon kautta; jakelulistalla n. 250 mediaa	7
Muut tiedotteet; koronatilanteesta 2, maakuntapäivistä 4	6

Taulukko 4. Viestinnän tuotoksia ja tunnuslukuja vuonna 2020.

Resurssit

Viestinnästä vastaavat toiminnanjohtaja, viestintäpäällikkö ja tiedottaja yhteistyössä liiton kaikkien työntekijöiden kanssa. Viestinnän kulut katettiin yleisavustuksella ja omalla varainhankinnalla, lähinnä ilmoitustuotoilla.

OmaisOiva tukee omaishoitajien hyvinvointia

OmaisOiva-toiminnan valtakunnallisena tavoitteena on

- edistää omaishoitajien hyvinvointia sekä ennaltaehkäistä kuormittumista ja uupumista
- vahvistaa jäsenyhdistysten valmiuksia tukea omaishoitajia OmaisOiva-toiminnalla.

Toimintavuonna Omaishoitajaliitto ja sen 30 jäsenyhdistystä eri puolilta Suomea saivat STEA-avustuksia OmaisOiva-toimintoihin.

Liitto vahvistaa yhdistyksien valmiuksia tukea omaishoitajien hyvinvointia

Liitto koordinoi valtakunnallista OmaisOiva-toimintaa tukemalla ja vahvistamalla jäsenyhdistyksien kykyä ja valmiutta tukea omaishoitajien hyvinvointia ja jaksamista. Liiton koordinaatiolla toteutettiin 62 koulutusta ja tilaisuutta, joihin tuli noin tuhat osallistumiskertaa.

Koulutusten tavoitteena oli vahvistaa yhdistystoimijoiden osaamista ja lisätä valmiuksia omaishoitajien hyvinvoinnin edistämiseksi. Koulutuksien sisällöt suunniteltiin vastaamaan yhdistystoimijoilta esiin tulleisiin tarpeisiin omaishoitajien tukemisessa. Koulutuksiin osallistui OmaisOiva-toimintaa toteuttavien yhdistystoimijoiden lisäksi muiden kuin OmaisOiva-rahoitusta saavien jäsenyhdistysten ja muiden yhteistyötahojen edustajia.

Lisäksi liitto antoi yhdistysten työntekijöille ja vapaaehtoistoimijoille sekä yhteistyötahojen edustajille yksilöllistä neuvontaa ja ohjausta OmaisOiva-toimintojen toteuttamiseen yli 1 100 kertaa. Yhdistysten kyvykkyyttä ja toiminnan kehittymistä tuettiin myös OmaisOiva-toiminnan yhteisen Webropol-ohjelmistolla toteutettavan seurantajärjestelmän sekä Yhdistysverkko-verkkotyöskentelyalustalle ladattujen materiaalien avulla.

Osallistajat kokivat koulutukset ja liiton antaman tuen hyödyllisenä ja omaishoitajia kohtaavien toimijoiden osaamista vahvistavana: yhdistystoimijoiden liiton vuosikyselyssä antaman arvion keskiarvo oli 3,1 asteikolla 1-4 (N=105).

Liiton OmaisOiva-toiminnan järjestämät koulutukset yhdistyksille, osallistumismäärät ja osallistujien palaute vuonna 2020				
Koulutukset	Kpl	Osallistujamäärä	Osallistujien kokemahyödyllisyys, asteikolla 1-5	Lisätietoa
OivaRiihet + OmaisOivan työpajat	15	298	4,2	OivaRiihet 5 kpl, tavoitetyöpaja 1 kpl, hakemustyöpajat 4 kpl, TVS-työpajat 2 kpl ja arvioinnin/seurannan työpajat 3 kpl
OmaisOivan tukikeskustelutilaisuus	27	65	-	OO-yhdistyksen työntekijöiden kanssa vuosittainen arviointikeskustelu
Oivaltava-päivät	1	68	4,3	Teemana vapaaehtoistoiminnan kehittäminen
Vertaisryhmän ohjaajakoulutus	2	24	4,6	Norm. 2 pv fyysinen koulutus muutettiin 1 pv koulutukseen verkossa
Ohjaaja-päivät	6	157	4,2	Teemat: Hyvinvointitekniologia, muistisairaana kohtaaminen x 2, mielen hyvinvointi, vanhemmuuden tukeminen, parisuhde voimavarana
Ovet-ohjaaja-kurssit	1	22	4,4	Toinen suunnitelluista kursseista peruuntui alkuvuodesta koronan vuoksi
Ovet-valmennus verkossa keskustelutilaisuus	1	50	-	Fyysisen Ovet-valmennuksen toteuttaminen ja soveltaminen etäyhteyksillä
Hyvinvoinnin teematurinat verkossa	9	400	-	Teemat: Mielen hyvinvointi, resilienssi, koronaan liittyviä Turinoita, Pop up -kahvilapäivä, liiton hankkeiden hyvinvointisisältöjen esittely

Taulukko 5. Liiton OmaisOiva-toiminnan järjestämät koulutukset yhdistyksille, osallistumismäärät ja osallistujien palaute vuonna 2020.

Oivaltava-päivät toteutettiin aikaisempien vuosien tapaan yhteistyössä liiton aluetyön kanssa. Muut taulukoissa mainitut tilaisuudet ovat OmaisOiva-koordinaation omia toimintoja. Taulukoissa kuvattujen tilaisuuksien lisäksi OmaisOiva-toiminta järjesti kaksi työikäisten omaishoitajien hyvinvointiin ja asemaan liittyvää webinaaria yhteistyössä liiton Rahkeet riittämään -hankkeen ja Muistiliiton kanssa.

Liiton OmaisOiva-työssä järjestetyt koulutukset siirtyivät verkkoon maaliskuusta lähtien. Äkillisesti muuttunut toimintaympäristö lisäsi tarvetta tukea yhdistyksiä etäkeskustelutilaisuuksissa ja -työpajoissa muutokseen sopeutumisen ja uusien toimintatapojen löytämiseksi. Epidemian takia omaishoitajien hyvinvointi ja jaksaminen olivat entistä suuremmalla koetuksella ja samalla osallistuminen tärkeisiin jaksamista tukeviin toimintoihin rajoitettu. Liiton tuella yhdistykset ottivat käyttöön uusia toimintatapoja tukea omaishoitajien hyvinvointia ja jaksamista mm. etäyhteyksiä hyödyntäen.

Omaishoitoon ja -hoitajiin liittyvää hyvinvointiosaamista vahvistettiin nostamalla aihetta esiin toimintavuoden aikana erilaisissa kirjoituksissa ja tilaisuuksissa. Materiaalintuotantoa ryhmätoiminnan ja laajemmin omaishoitajien tueksi käynnistettiin.

Toimintavuoden yhtenä keskeisenä tavoitteena oli laatutyön käynnistäminen yhdessä OmaisOiva-toimintaa toteuttavien yhdistysten kanssa. Toimenpiteinä olivat:

- yhdessä kehitetyn itsearviointityökalun käyttöön ottaminen,
- tavoitepajassa yhteisten tavoitteiden tarkistaminen ja asettaminen tulevalle vuodelle,
- hakemustyöpajassa OmaisOiva-toiminnan yhtenäisten tavoitteiden asettaminen uudelle STEAn hakemuslomakkeelle ja
- arviointi ja seuranta -työpajoissa seurannan menetelmien ja käytäntöjen työstäminen tavoitteita ja tarpeita vastaaviksi.

Yhdistyskohtaisesti käydyissä OmaisOivan arviointi- ja tukikeskusteluissa työntekijät korostivat, että toimintavuoden aikana tehdyt toimenpiteet ovat auttaneet sekä tunnistamaan OmaisOiva-toiminnan laatutekijöitä sekä seuraamaan, arvioimaan ja kehittämään toimintaa. Yhteisen laatutyöskentelyn vaikutukset tulevat näkyviin tulevina vuosina.

Toimintasuunnitelmasta jäivät toteuttamatta seuraavat toiminnot: yksi Ovet-ohjaajakurssi, vertaisryhmänohjaajien kouluttajakoulutus ja tsemppivideot omaishoitajille. Lisäksi suunnitelmassa oli Tanskassa käytössä olevan hyvinvoinnin ryhmämallin käyttöönotto ja liiton Kuppi nurin -hankkeen materiaalien juurruttaminen OmaisOiva-toimintaan. Tanskan ryhmämalli todettiin kustannuksiltaan liian kalliiksi. Kuppi nurin -hanke jatkuu ja kehittää materiaaleja vielä vuonna 2021, jonka jälkeen materiaalit ja toimintamallit juurrutetaan OmaisOiva-toimintoihin.

[OmaisOiva-toiminnan vaikutukset omaishoitajien hyvinvointiin ja jaksamiseen](#)

OmaisOiva-toimintaa toteutti 68 työntekijää ja lähes 500 vapaaehtoista 30 OmaisOiva-avustusta saavassa jäsenyhdistyksessä. Toimintaa järjestettiin noin 170 kunnan alueella. Omaishoitajat kokivat toiminnan laadukkaana: Ovet-valmennuksiin® osallistujista 92 prosenttia ja ryhmätoimintoihin osallistujista 88 prosenttia suosittelisi toisille omaishoitajille ko. toimintaan osallistumista (NPS-suosittelemittarissa suosittelijoita vain arvon 9 tai 10 antaneet, asteikko 0–10).

Omaishoitajat saivat toiminnasta voimavaroja hyvinvointinsa ja jaksamisensa tueksi. Toiminta on ennen kaikkea lisännyt osallistujien tietoa omaishoidosta ja tuen mahdollisuuksista, antanut vertaistukea, lisännyt sosiaalista verkostoa ja tuonut intoa omasta hyvinvoinnista huolehtimiseen.

Yhdistysten toteuttaman OmaisOiva-toimintamuotojen tilaisuus- ja osallistumismäärät sekä osallistujien kokema hyöty vuonna 2020 (yhteenveto 28/30 yhdistyksen antamista tilastoista, kahden yhdistyksen tilastot eivät olleet saatavilla)			
Toimintamuodot	Kpl	Osallistujamäärä	Osallistujien kokema hyöty / muutos (palautelomake)
Ohjatut vertaistukiryhmät (eri ryhmien määrä, ei ryhmäkertojen määrä)	407	4 647	(N=888) 81 % sai vertaistukea, 69 % tärkeän hengähdystauon arjesta, 64 % uusia ystäviä, 51 % intoa huolehtia omasta hyvinvoinnista
Ovet-valmennus®	44	326	(N=226) 82 % tarpeellista tietoa omaishoitajuuden tueksi, 78 % vertaistukea, 71 % rohkeutta hakea tukea ja apua, 61 % intoa huolehtia omasta hyvinvoinnista
OmaisOiva-kioski (=matalan kynnyksen infokioski)	424	6 039	Matalan kynnyksen toiminnasta ei valtakunnallisesti kerätty hyöty-/muutostietoa
OmaisOiva-kahvila (=tietoa ja vertaistukea tarjoava matalan kynnyksen kohtaamispaikka)	752	6 020	
OivaHetki-toiminta (=yksilötuki)	yksilötuen kontaktit osallistujamääräkohdassa	15 328	(N=72) 82 % sai hyödyllistä tietoa, 74 % mahdollisuuden puhua omista asioista, 53 % lisää voimavaroja arkeen
Yhteensä	1 627	32 360	

Taulukko 6. Yhdistysten toteuttaman OmaisOiva-toimintamuotojen tilaisuus- ja osallistumismäärät sekä osallistujien kokema hyöty vuonna 2020.

Yhdistysten toteuttaman OmaisOiva-toiminnan lisäksi liitto järjesti Ovet-valmennukseen pohjautuvia eOvet-verkkokursseja omaishoitajille. Ne tavoittivat yhteensä 59 osallistujaa. Kursseja järjestettiin toimintavuonna neljä, joista kaksi oli suunnattu erityistä tukea tarvitsevien lasten vanhemmille, yksi etäomaishoitajille ja yksi yleisesti kaikille omaishoitajille. Palautetta antaneista osallistujista 2/3 koki saaneensa tarpeellista tietoa omaishoitajuutensa tueksi sekä puolet sai uutta intoa huolehtia omasta hyvinvoinnistaan ja tärkeää vertaistukea.

Optiman verkkoalustassa toteutetuilla kursseilla oli teknisiä haasteita, jotka vaikuttivat osallistujien kokemukseen kurssista. Kurssin tekniseksi alustaksi pyritään löytämään jatkossa toimivampi ratkaisu. eOvet-kurssien lisäksi liitto kokeili toteuttaa Tukinet-alustalla toimivaa omaishoitajien verkkovertaistukiryhmää. Toimintavuoden aikana keskusteluryhmään ei löytynyt osallistujia.

Yhtenä tavoitteena oli luoda osallistumisen mahdollisuuksia aikaisempaa enemmän sopimuksettomille ja työikäisille omaishoitajille. Liiton ohjauksella kohderyhmät otettiin aikaisempaa paremmin huomioon yhdistysten toimintasuunnitelmissa ja heitä yritettiin tavoittaa aktiivisemmin. Ovet-valmennusten (N=242) ja vertaisryhmien (N=2 286) osallistujista kerättyjen taustatietojen perusteella vain Ovet-valmennus onnistui tavoittamaan hieman edellistä vuotta enemmän sopimuksettomia omaishoitajia. Työikäisten omaishoitajien osuus osallistujissa ei lisääntynyt. Käynnissä olevalla liiton Rahheet riittämään -hankkeella haetaan uusia toimintamalleja työikäisten omaishoitajien tavoittamiseksi ja tukemiseksi. Hankkeessa kehitettyjä ja kehittyviä asioita levitetään ja juurrutetaan OmaisOiva-toimintaan hankkeen aikana ja sen päätyttyä.

Resurssit liitossa

Liiton OmaisOiva-toimintaa toteuttivat koordinaattori, koulutussuunnittelija, osa-aikainen suunnittelija sekä mielen hyvinvoinnin asiantuntija 1.4.2020 alkaen. Lisäksi oli kehittämispäällikön osittainen työpanos. OmaisOiva-toiminnan kulut katettiin kohdennetulla avustuksella. Myös Opintokeskus Sivikseltä saatiin tukea koulutuksien järjestämiseen.

Erityisryhmien tukeminen

Lomatoimintayhteistyön tavoitteena Maaseudun Terveys- ja Lomahuollon ry:n (MTLH) kanssa on tukea eri tilanteissa olevia omaishoitajia, joille tarjotaan lomilla kohdennettua vertaistukea ja tietoa. MTLH järjestää tuettuja lomiammaishoitajille ja heidän läheisilleen. Omaishoitajaliitto vastasi näiden lomien teemoituksista ja lomaohjaajien toiminnasta lomilla. Lomaohjaajat järjestivät lomilla omaishoitajuuteen liittyvää ohjelmaa ja mahdollistivat vertaistuen syntymistä.

Koronaepidemia vaikutti merkittävästi tuettujen lomien toteutumiseen. MTLH oli suunnitellut järjestettävän 24 lomaa omaishoitajille ja osan lomista myös heidän läheisilleen yhdessä liiton kanssa eri puolilla Suomea. Toimintavuonna lomiam toteutui vain 15, joista 12:lla oli mukana liiton kouluttama lomaohjaaja. Epidemian takia peruuntui tai siirtyi merkittävä osa lomista, mikä aiheutti lisätyötä myös liitossa. Epidemia esti lomaohjaajien osallistumisen osalle toteutuneista lomista. Epidemia näkyi myös järjestelyissä lomaryhmien kanssa. Erilaiset hygieniaohteet ja muut ohjeet vaikuttivat ryhmien kokoontumisiin ja niiden mahdollisiin ohjelmiin.

Lomien ohjelma koostui lomakohteen ohjelmasta, vapaa-ajan ohjelmasta sekä liiton lomaohjaajien järjestämästä ohjelmasta, joka liittyi omaishoitajuuteen.

Omaishoitajien sekä omaishoitajien ja hoidettavien lomille osallistui yhteensä 187 henkilöä. Lapsiperhelomille osallistui 11 perhettä. MTLH teki valinnat lomille osallistuneista henkilöistä. Epidemian vuoksi lomille tavoitettiin suunniteltua pienempi osallistujamäärä. Lomaryhmät olivat valtaosalla lomista suunniteltua pienempiä.

Tuetuille lomille osallistuneet vuonna 2020		
Lomatyyppi	Lomien määrä	Osallistujamäärä
Omaishoitajaloma	5	62
Katse huomiseen loma, omainen kuollut	2	34
Katse huomiseen loma, omainen siirtynyt kodin ulkopuoliseen hoivaan	1	5
Pariloma	5	86
Lapsiperheloma	2	11 perhettä

Taulukko 7. Tuetuille lomille osallistuneet vuonna 2020.

Lomalaisten palautteiden mukaan lomat lisäsivät osallistujien hyvinvointia. Omaishoitajista ja hoidettavista läheisistä useampi kuin 9/10 oli tyytyväisiä lomaansa (omaishoitajat N=124, hoidettavat N=38).

Omaishoitajat saivat tietoa lomista Lähellä-lehdestä, sosiaalisesta mediasta ja muissa liiton viestintäkanavista. Lomaopasta vuodelle 2021 ei tehty, koska varmistus lomien toteutumisesta tuli suunniteltua myöhemmin. Lomia koskeviin kysymyksiin vastattiin puhelimitse sekä sähköpostitse.

Lomaohjaajat ja koulutukset

Vuoden 2020 aikana 11 lomaohjaajaa ohjasi lomaryhmiä. Liiton lomaohjaustoiminnassa oli mukana 20 lomaohjaajaa, joille järjestettiin yksi koulutus kasvokkain ennen koronaepidemiaa. Koulutuksen teemana oli erilaiset perheet ja parisuhteet. Lisäksi käsiteltiin edellisen vuoden lomalaisten palautteet ja lomatoiminnan kehittämistä. Liitto järjesti lomaohjaajille myös kaksi koulutus- ja keskustelutilaisuutta verkossa syksyllä. Osa lomaohjaajista osallistui myös OmaisOiva-toiminnassa järjestettyihin ohjaajapäiviin.

Lomaohjaajille järjestetyt koulutukset vuonna 2020			
Ajankohta	Paikkakunta	Tilaisuus	Osallistujamäärä
6.2.	Helsinki	Sinä olet tärkeä -teemakoulutus	12
29.10.	Verkossa	Koulutus ja keskustelutilaisuus lomaohjaajille	12
17.11.	Verkossa	Lomaohjausten suunnittelu 2021	19

Taulukko 8. Lomaohjaajille järjestetyt koulutukset vuonna 2020.

Uusien lomaohjaajien koulutus peruuntui, koska sitä ei voitu järjestää kasvokkain. Lomaohjaajien käyttöön kehitettiin ja päivitettiin materiaalia.

Resurssit

Lomatoimintayhteistyössä oli yksi koulutussuunnittelija ja lisäksi osa kehittämispäällikön työpanosta. Lomatoiminta oli epidemian vuoksi keskeytettynä kuukausia, ja työntekijäresurssi kohdentui Ay-avustuskohteelle. Tästä syystä lomatoiminnasta jäi käyttämättä henkilöstökuluja. Lomaohjaajien koulutusten verkkototeutukset sekä koulutusten peruuntumiset vähensivät muita arvioituja kuluja.

Rahkeet riittämään -hanke edisti työikäisten omaishoitajien tukea

Rahkeet riittämään -työikäisten omaishoitajien tukihankkeen (2020–2022) tavoitteina on

- työikäisten omaishoitajien toimijuuden vahvistuminen: jäsenellään tietoa ja tukea sekä edistetään osallisuutta tiedon tuotannossa ja vertaistoiminnassa
- Omaishoitajaliiton jäsenyhdistysten osaamisen kehittyminen: tuotetaan järjestölähtöisiä toimintamalleja työikäisten omaishoitajien tueksi
- etsitään yhteiskunnallisia ratkaisuja työikäisten omaishoitajien tueksi.

Hankkeen kohderyhminä ovat työikäiset omaishoitajat, Omaishoitajaliiton jäsenyhdistykset, sekä työmarkkinaosapuolet ja päättäjät. Erityinen painopiste hanketoiminnassa on ikääntyviä läheisiään hoitavat työikäiset omaishoitajat, sekä työssä käyvät että työelämän ulkopuolella olevat. Hankkeen toiminnot ja tuotokset hyödyttävät kaikkia työikäisiä omaishoitajia sekä heidän parissaan työskenteleviä yhdistyksiä ja ammattilaisia.

Vuosi 2020 oli hankkeen käynnistämivuosi, jonka aikana rekrytoitiin ja perehdytettiin hankkeen kaksi työntekijää, koottiin ja jäseneltiin aiheeseen liittyvää tietoa, myös kansainvälistä tietoa, aloitettiin ryhmäpilottien kehittämistyö, jaettiin teematietoa koulutuksissa ja alustuksissa sekä käynnistettiin vaikuttamistyötä.

Tiedonkeruu pohjusti tietopankkia ja kouluttamistehtävää

Hanke käynnistyi laajamittaisella tiedonkeruulla työikäisten toteuttamaa omaishoitoa käsittelevistä tutkimuksista, selvityksistä, raporteista, tilastotiedoista ja aiemmin julkaistusta kokemustiedosta.

Hanke julkaisee kootun ja jäsenellyn tiedon myöhemmin tietopankkina, joka on kohdennettu työikäisille omaishoitajille ja heidän parissaan toimiville ammattilaisille. Tiedon pohjalta luotiin aineistoja erilaisiin koulutuksiin ja alustuksiin. Hanke myös tuotti tietoa liiton laajapohjaiseen vaikuttamistyöhön, esimerkiksi sosiaaliturvauudistukseen.

Kootusta tiedosta jäseneltiin työikäisten omaishoidon sujuvuustekijöiden viitekehys, jota käsiteltiin omaishoidon työryhmässä Sosiaalipolitiikan päivillä 22.–23.10. Jäsentelyllä hahmoteltiin myös hankkeen vaikuttamistyössä esille nostettavia lainsäädännön ja nykykäytäntöjen ongelmakohtia. Näitä käytetään esimerkiksi vuosina 2021–2022 toteutettavassa asennekampanjassa.

Tietopankki keräsi kiinnostusta ja sitä toivottiin laajalti eri koulutuksissa ja työpajoissa hankkeen kohderyhmiltä saaduissa palautteissa. Tietopankin lanseeraaminen siirtyi sisällöntuotannon laajuuden ja valmiin alustan puutteen vuoksi vuodelle 2021. Tietopankin käyttöönottoa valmisteltiin alustavasti esimerkiksi teknisenä vaatimusmäärittelynä ja audiovisuaalisen sisällön tuottamisen, kuten podcastien ja videoiden, suunnittelulla.

Pilottitoiminnalla kehitettiin järjestölähtöistä tukea

Pilottitoiminnassa omaishoitajayhdistyksen kanssa yhteiskehitetään ryhmämuotoista tukea sekä muuta omaishoitajayhdistysten työikäisille omaishoitajille tarjoavaa tukea.

Pilottien kehittämistyö käynnistyi syksyllä. Mukana pilottitoiminnassa olivat Espoon ja Kauniaisten omaishoitajat ja läheiset, Joensuun seudun omaishoitajat, Länsi-Pohjan omaishoitajat, Mikkelin seudun omaiset ja läheiset, Napapiirin omaishoitajat, Pieksämäen omaishoitajat ja Pirkanmaan omaishoitajat PIONI.

Kehittämistyö eteni yhteisissä innotyöpajoissa, joista ensimmäinen järjestettiin syyskuussa. Innotyöpajat ovat yhteiskehittämistilaisuuksia, joissa pilottiyhdistysten edustajien kanssa suunnitellaan ja arvioidaan tuotettavia ryhmätoimintamalleja ja niihin sisältyviä materiaaleja. Sen lisäksi toiminnasta kerrottiin yksittäisissä pilottikumppanien tapaamisissa.

Rahkeet riittämään -hankkeen pilottitoiminnan tilaisuudet vuonna 2020			
Ajankohta	Paikkakunta	Tilaisuus	Osallistujamäärä
29.9.	Verkossa	Innotyöpaja pilottiyhdistyksille	12
12.11.	Verkossa	Etelä-Savon OmaisOivan tapaaminen	6
23.11.	Verkossa	Pieksämäen OmaisOivan yhteistyökumppanitapaaminen	5

Taulukko 9. Rahkeet riittämään -hankkeen pilottitoiminnan tilaisuudet vuonna 2020.

Koronatilanteen vuoksi ryhmiä ei vielä käynnistetty, joten kehittämistyössä käsiteltiin ryhmätoiminnan sisältöjä ja ryhmämateriaaleja. Sisältötyönä suunniteltiin opasvihkosarja ja tuotettiin ensimmäinen työikäisten omaishoitajien mielen hyvinvointiin keskittyvä opasvihko. Pilottikohteille valmisteltiin kuusiosaista verkkoryhmätoiminnan kokonaisuutta, johon tuotettiin mm. diasarjoja.

Ryhmätoiminnan pilottikehitystyö jatkuu vuoden 2022 syksyllä, jolloin kehitetty ryhmätoiminta mallinnetaan. Tuotettuja sisältöjä levitetään koulutuksissa koko hankeajan.

Jäsenyhdistysten kouluttaminen vahvistaa teeman tuntemusta

Rahkeet riittämään -hanke tuotti sisältöä kahteen webinaariin, jotka OmaisOiva järjesti yhteistyössä Muistiliiton kanssa. Webinaareista toinen oli suunnattu työikäisille omaishoitajille jaksamisen teemalla, toinen työikäisten omaishoitajien parissa toimiville ammattilaisille. Webinaarin osallistujat on raportoitu Rahkeet riittämään -hankkeen tuloksissa.

Hanke oli mukana myös webinaarin järjestämisessä yhteistyössä Työttömien Keskusjärjestön ja Suomen sosiaalioikeudellisen seuran kanssa.

Rahkeet riittämään -hankkeen webinaarit vuonna 2020			
Ajankohta	Paikkakunta	Tilaisuus	Osallistujamäärä
28.9.	Verkossa	Yhteistyöwebinaari (Muistiliitto, OmaisOiva) työikäisten omaishoitajien jaksamiseen	110
5.10.	Verkossa	Yhteistyöwebinaari (Muistiliitto, OmaisOiva) työikäisistä omaishoitajista ammattilaisille	122

Taulukko 10. Rahkeet riittämään -hankkeen webinaarit vuonna 2020.

Hankkeen teemoista pidettiin alustuksia ja luentoja useiden liiton tilaisuuksien osana ja yksittäisiä infoiskuja muiden toimijoiden tilaisuuksissa. Hanke osallistui alustuksella esimerkiksi International Alliance of Carer Organizations (IACO) -järjestön kokoukseen ja joihinkin jäsenyhdistysten tapahtumiin. Hankkeen teemoja esiteltiin myös liiton verkkokoulutuksissa ja -tilaisuuksissa ja muissa neuvonpidoissa eri sidosryhmille. Infojen ja alustusten määrä sekä tavoitetun kohderyhmän lukumäärä ylitti suunnitelmassa asetetut tavoitteet.

Rahkeet riittämään -hankkeen alustukset vuonna 2020			
Ajankohta	Paikkakunta	Tilaisuus	Osallistujamäärä
7.4.	Verkossa	Teematurina	65
5.5.	Verkossa	AlueAvain	42
15.6.	Verkossa	Pohjois-Pohjanmaan yhdistystapaaminen	23
10.9.	Verkossa	VerkostoAvain	79
23.9.	Verkossa	Teematurinat	19
3.11.	Tampere, verkossa	Kuinka lakia luetaan? -seminaari	144
Kansainvälisissä tilaisuuksissa			
3.12.	Verkossa	International Carers Organization (IACO), työkäisten omaishoidon teematilaisuus	19
Jäsenyhdistysten tilaisuuksissa			
28.10.	Verkossa	Keski-Uudenmaan omaishoitajien tapaaminen	17
24.11.	Verkossa	Oulun seudun omaishoitajien tapaaminen	7

Taulukko 11. Rahkeet riittämään -hankkeen alustukset vuonna 2020.

Palautteen mukaan osallistujat saivat hyödyllistä tietoa työttömien omaishoitajien teemasta sekä erityisesti työn ja omaishoidon yhteensovittamisen kysymyksistä. Vastauksissa toivottiin lisää konkreettisia toimintakeinoja, tarkempaa tietoa, erityisesti mielen hyvinvoinnin ja jaksamisen tukemisen teemoista, ja eri omaishoitajaryhmien erityiskysymyksien tietoa. Palautteen nostamia teemoja huomioidaan tulevien vuosien koulutuksissa ja myös tietopankin sisällöissä.

Vaikuttamistyö pureutui omaishoidon ja työn yhteensovittamisen ongelmiin

Hankkeen vaikuttamistyö keskittyi työmarkkinajärjestöjen kanssa tehtävään työpajatoimintaan, asennekampanjaan sekä sosiaaliturvauudistukseen, sote-uudistukseen ja työelämän tasapainodirektiivin lanseeraukseen kohdistuvaan vaikuttamistyöhön.

Työmarkkinajärjestöjen kanssa toteutettava työpajatoiminta päätettiin siirtää koronatilanteen vuoksi eteenpäin, jotta työskentely voitaisiin järjestää fyysisinä kokoontumisina. Alustavia neuvonpitoja yhteistyöstä järjestettiin joidenkin työmarkkinajärjestöjen edustajien kanssa (esim. Kuntatyönantajat).

Asennekampanjan suunnittelua käynnisteltiin. Pääosa suunnittelutyöstä ja toteuttamiseen liittyvät hankinnat päätettiin siirtää vuoden 2021 alkuun.

Vaikuttamistyö keskittyi linjaustyöhön ja politiikkatavoitteiden kirkastamiseen. Hanke kokosi liiton kantoja työelämän tasapainodirektiiviä varten sekä oli keskeisessä roolissa sosiaaliturvauudistukseen vaikuttamiseksi tehdyssä kannanmuodostustyössä. Hanke osallistui myös muuhun vaikuttamistyöhön, kuten lausuntojen kirjoittamiseen, joko osana liiton vaikuttamistyöryhmää tai muutoin omassa asiantuntijaroolissaan. Hanke osallistui myös Digi- ja väestötietoviraston Suomi.fi-palvelun ja palvelutietovarannon työkäisten omaishoitajien tietovarannon yhteiskehittämiseen.

Myös hankkeen viestintä kytkeytyi vaikuttamistyöhön. Hanke julkaisi kantaa ottavia kirjoituksia tai toi muutoin esille työkäisten omaishoitajien teemaa kolmesti Lähellä-lehdessä, kahdessa muiden järjestöjen lehdessä ja kahdella mielipidekirjoituksella valtakunnallisissa medioissa: Helsingin Sanomat ja Ilta-lehti. Mielipidekirjoituksista ja Lähellä-lehden artikkeleista tehtiin nostoja liiton some-kanaville. Työkäisten teemaan keskittyvän Lähellä 4/2020 -lehden työkäisten teemanumerosta lähetettiin 600 kappaleen lisäjakelu keskeisille sidosryhmille ja esimerkiksi kuntien omaishoidosta päättävälle viranhaltioille. Lisäjakelun lehtien välissä toimitettiin hanketta ja työkäisten omaishoitajien teemaa esittelevä lehtinen. Vuoden aikana valmisteltiin myös esimerkiksi hankkeen materiaalipohjia sekä laajempaa visuaalista ilmettä.

Resurssit

Hankkeessa työskenteli projektipäällikkö ja suunnittelija huhtikuun alusta alkaen. Hankkeen kulut katettiin kohdennetulla hankeavustuksella.

Jangsterit -hanke nostaa esiin nuoret hoivaajat

Jangsterit – nuoret hoivaajat meillä ja muualla -hankkeen tavoitteena on

- tunnistaa kansainvälisten kokemusten ja yhteistyön pohjalta alle 18-vuotiaiden, 16–24 -vuotiaiden nuorten aikuisten sekä entisten nuorten hoivaajien (ex-jangsterit) ryhmät Suomessa
- selvittää alustavasti hoivavastuussa olevien alle 18-vuotiaiden tarpeita ja tavoittaa heitä sekä aloittaa tukitoimintojen kehittäminen
- lisätä tietoisuutta nuorista hoivaajista päättäjien, ammattilaisten ja tutkijoiden joukossa
- herättää kiinnostusta tutkimuskohteena.

Hankkeen viidennen toimintavuoden painopisteet olivat tiedon ja tutkimusnäytön hankkimisessa ja levittämisessä sekä sidosryhmäyhteistyössä.

Nuorten ja nuorten aikuisten hoivaajien tunnistaminen

Hanke tiedotti nuorista hoivaajista sosiaalisen median kanavilla, joilla tehtiin julkaisuja aihetunnisteilla #jangsterit ja #nuorethoivaajat. Julkaisujen sisällöt liittyivät tiedottamiseen, tunnistamiseen sekä kotimaisiin ja kansainvälisiin tutkimustuloksiin. Twitteriin, Instagramiin, Facebookiin postattiin 22 kertaa. Seuraajia oli Twitterissä 233 ja Instagramissa 135. Facebookin suljetussa Jangsterit-ryhmässä oli 24 jäsentä.

Hankkeen verkkosivulla oli 897 katselukertaa. Hankkeessa vuonna 2019 tuotettu Ainon tarina -video herätti edelleen runsaasti kiinnostusta. Videota oli katsottu toimintavuoden 2020 aikana Youtubessa lähes 100 000 kertaa ja Facebookissa yli 7 500 kertaa.

Nuoret hoivaajat -teemasta uutisoitiin Svenska Ylellä radiossa ja verkkosivuilla 27.4., STT-tiedotteessa 27.10. ja Terveystieteiden ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskityksen (TUTK) julkaisussa 3/2020. Opiskelijoita tukevaa mielenterveystyötä tekevän Nyyti ry:n some-kanavissa julkaistiin nuorille aikuisille suunnattu suomen-, ruotsin- ja englanninkielinen, tutkimustietoon pohjautuva blogikirjoitus lasten ja nuorten hoivatilanteista sekä hoivatilanteeseen liittyvä kysely. Blogilla oli 240 katselukertaa ja kyselyyn saatiin kuusi vastausta. DIAK-ammattikorkeakoulun opiskelijat toteuttivat nuorista hoivaajista somekampanjan, jossa oli viiteen posteriin koottuna tietoa nuorista hoivaajista.

Ohjaamo Helsingin kanssa suunniteltu koulutusyhteistyö jäi toistaiseksi käynnistymättä, koska nuoret hoivaajat -kohderyhmää pidettiin oman toiminnan kannalta liian pienenä. Entisiä nuoria hoivaajia tavoiteltiin Lähellä-lehden ja nettisivujen kautta, mutta heidän yhteydenottojaan ei saatu.

Jangsterit ja Kuppi nurin -hankkeet tiedottivat toiminnoistaan liiton jäsenyhdistyksille yhteisessä tiedotteessa. Lisäksi hankkeen uutisia kerrottiin yhdistys- ja Omaishoitotiedotteissa sekä valtakunnallisen omaishoitajaviikon materiaalissa. Lähellä-lehdessä 3/2020 julkaistiin artikkeli nuorten hoivaajien hyvinvoinnin haasteista. FinFami Uusimaa ry:n tuottamaan Lasten ja nuorten edunvalvontamateriaaliin tehtiin nuoria hoivaajia käsittelevä luku. Lisäksi työstettiin yhteistyössä Digi- ja väestötietoviraston kanssa nuoren hoivaajan palvelupolkua suomi.fi-sivustolle.

Hanke järjesti Euroopan omaishoitajien päivänä 6.10. Nuoret hoivaajat näkyväksi -seminaarin, jossa oli sekä lähi- että etäosallistumismahdollisuus. Tilaisuus toteutettiin Kiasmassa Helsingissä, jossa oli lähiosallistumismahdollisuus. Puheenvuoroissa kuultiin uusinta teemaan liittyvää tutkimustietoa Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselta (THL), Joensuunseudun omaishoitajat ry:n Alisa-projektissa kehitetyistä toimintamalleista sekä katsaus kansainväliseen tutkimukseen ja tukitoimintaan. Lisäksi nuori hoivaaja ja kansanedustaja kävivät yhteisen keskustelun. Kahdesta alustuksesta tehtiin tekstitetty tallenteet, jotka löytyvät hankkeen verkkosivuilta. Tapahtumaan osallistui 53 henkilöä.

Jangsterit-teemasta pidetyt alustukset vuonna 2020			
Ajankohta	Paikkakunta	Tilaisuus	Osallistujamäärä
23.9.	Verkossa	Teematurinat hankkeista	30
7.10.	Verkossa	Nordic Children as Next of Kin Network -kokous	16
22.10.	Verkossa	Eriytyinen sisaruus -webinaari, Kehitysvamm. TL	55
3.11.	Verkossa	Eduskunnan omaishoidon tukiryhmä	5
1.10., 18.11. 24.11.	Verkossa	Kolme maakuntapäivää, yht.	145
Yhteensä			251

Taulukko 12. Jangsterit-teemasta pidetyt alustukset vuonna 2020.

Asiantuntijaverkosto yhdistää kahdeksan toimijaa yhteisen tavoitteen taakse

Jangsterit-hanke koordinoi Nuoret hoivaajat -asiantuntijaverkoston toimintaa, johon osallistuivat seuraavat järjestötoimijat:

- A-klinikkasäätiö, Lasinen lapsuus, Varjomaailma-toiminta
- ALISA-projekti, Joensuun seudun omaishoitajat ry
- Eriytyinen sisaruus -toiminta, Harvinaiskeskus Norio, Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
- Kysy nuorelta-projekti, FinFami Varsinais-Suomi ry
- Päijät-Hämeen Omaishoitajat ry
- Työkäistöiminta, Muistiliitto ry
- Unga omsorgsgivare -verksamhet, Folkhälsans Förbund rf

Verkosto kokoontui kahdeksan kertaa, joista ensimmäinen toteutui lähitapaamisena ja muut verkossa. Yhteisen toiminnan tavoitteena on nuoren hoivaajan arjen ja tarpeiden saaminen näkyviksi sekä hänen oikeutensa palveluihin välittömästi tarpeen ilmetessä. Verkosto toimi tiedon jakamisen, vaikuttamistyön ja tapahtumien järjestämisen alustana. Verkoston jäsenten toimialat ja asiantuntemus kattavat merkittävän osan nuorten hoivaajien tilanteen taustatekijöistä.

Verkoston uusi jäsen Päijät-Hämeen Omaishoitajat ry toi yhteistyöhön mukaan koulu yhteistyökanavansa. Ensimmäinen lukiossa toteutettu teemapäivä järjestettiin tammikuussa. Tietoa nuorista hoivaajista ja tempauksesta lähetettiin Wilma-järjestelmän kautta 849 opiskelijalle, opettajalle ja huoltajalle. Koulun opetus- ja oppilashuollon henkilöstölle välitettiin arvioitavaksi myös Eurocarersin Edy-Care -projektissa kehitetty nuorten hoivaajien tunnistamiseen tarkoitettua materiaalia. Toinen uusi jäsen A-klinikkasäätiön Varjoton mieli -toiminta toi päihdeongelmaperheiden lasten tärkeän ryhmän mukaan verkostoon.

Yhteistyössä suunniteltu nuoria hoivaajia osallistava tapahtuma Linnanmäelle ja siihen kaavailtu somevaikuttaja yhteistyö jouduttiin koronan vuoksi siirtämään vuoteen 2021. Jangsterit-hanke ja kolme muuta verkostotoimijaa toimittivat hyväksytyt abstraktit kansainväliseen Young Carers -konferenssiin, joka siirrettiin toukokuuhun 2021.

Tiedosta voimaa vaikuttamistyöhön

Hankkeessa jatkettiin vuonna 2018 aloitettua yhteistyötä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa. Kouluterveyskyselystä 2019 saatiin väestötason tietoa nuorten hoivatilanteiden esiintyvyydestä Suomessa ja todettiin sen vastaavan muiden kehittyneiden maiden tilannetta.

Toimintavuonna osallistuttiin kouluterveyskyselyaineistoon pohjautuvan Tutkimuksesta tiivisti -sarjan julkaisun tekemiseen. Julkaisun tarkoituksena oli kartoittaa hoivaavien lasten ja nuorten tilannetta ja nostaa tuen tarpeet heitä kohtaavien ammattilaisten tietoon. Löydösten perusteella hoivaavien ja ei-hoivaavien nuorten hyvinvoinnissa havaittiin johdonmukaisesti eroja. Hoivaavat nuoret - erityisesti tytöt-

olivat vähemmän tyytyväisiä elämäänsä ja koulu-uupumus- ja masennusoireilu olivat heillä muita yleisempiä. Julkaisusta painatettiin suomen- ja englanninkielinen vihkonen (200 ja 100 kpl).

Kouluterveyskyselystä nousevia tuloksia esiteltiin Näkyväksi-seminaarissa, kolmessa maakuntapäivässä, eduskunnan omaishoidon tukiryhmässä, Kehitysvammaisten Tukiliiton Erityinen sisaruus -seminaarissa sekä THL:n toimesta Nuorisotutkimuksen päivillä 5.11.

Yhteistyötä ja tiedonvaihtoa Suomessa ja yli rajojen

Kansainvälinen yhteistyö rikastui pohjoismaisella verkostolla. Koordinaattori osallistui yhdessä Folkhälsans Förbundin kanssa Suomen edustajana pohjoismaisen yhteistyöverkoston (Nordic Children as Next of Kin Network) verkossa järjestettyyn kokoukseen, jossa pidettiin yhteinen alustus Suomen tilanteesta nuorten hoivaajien tunnistamisessa ja tukemisessa. Pohjoismaisen verkoston muut jäsenet ovat sosiaali- ja terveyshallintoalan virkamiehiä. Verkostossa jaetaan nuorten hoivaajien ja lapsiomaisten tukemisen tietoutta ja toimintamalleja osallistujamaiden kesken. Seuraava kokous pidetään Suomessa syksyllä 2021.

Yhteistyötä jatkettiin sveitsiläisen Careum Hochschulen Young carer -ohjelmajohtaja Agnes Leun kanssa, jolle toimitettiin tietoa Suomen tilanteesta Leu&Becker -maaluokituksen (2016) päivitystä varten.

Hanke on tehnyt yhteistyötä Turun ja Helsingin yliopistojen kanssa, joissa on vireillä nuoriin hoivaajiin liittyviä opinnäyte- tai väitöstutkimuksia. Jangsterit-hankkeen tavoitteisiin kuuluu nuorista hoivaajista tehtävien tutkimusten edistäminen.

Jangsterit-hankkeen toiminnan kehittämisessä hyödynnettiin tukiryhmän työskentelyn sijaan Nuoret hoivaajat -asiantuntijaverkoston tiivistynyttä yhteistyötä. Suunnitellun kahden kokoontumisen sijaan toteutui kahdeksan kokoontumista.

Resurssit

Hankkeesta vastasi koordinaattori. Lisäksi hankkeessa oli järjestöpäällikön osittainen työpanos. Hankkeen kulut katettiin kohdennetulla avustuksella.

Päihteet omaishoitoperheissä puhututtivat

Kuppi nurin -hankkeen tavoitteena on

- päihdeongelmat omaishoitoperheissä tunnustetaan ja tunnustetaan
- perheet saavat tarpeisiinsa vastaavaa tukea.

Kohderyhmänä ovat omaishoitoperheet, joissa on päihteiden käyttöön liittyviä haasteita. Päihteitä voi käyttää omaishoitaja, hoidettava läheinen tai molemmat. Lisäksi kohderyhmänä ovat omaishoitoperheitä kohtaavat yhdistystoimijat sekä sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset.

Hankkeen neljäntenä toimintavuonna kehitettiin tukimuotoja päihdeongelmia kohdanneille omaishoitoperheille sekä työkalua ammattilaisille ja järjestötoimijoille päihteiden puheeksi ottamisen tueksi. Lisäksi levitettiin hankkeessa kertynyttä tietoa ja kehitettyjä materiaaleja sekä aloitettiin niiden juurruttaminen osaksi liiton vakiintuneita toimintamuotoja, kuten OmaisOiva-toimintaa.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan hankkeen piti toteutua vuosina 2017–2020 oli tarkoitus päätyä toimintavuoden lopussa. Hanke jatkuu kuitenkin osin vuonna 2021, koska hankkeessa oli siirtyviä avustuksia.

Ryhmämalli päihteiden käyttäjien omaishoitajien tukemiseen

Vuonna 2019 toteutettiin Entäs minä? -ryhmä päihteiden käyttäjien omaishoitajille yhteistyössä Tampereen Seudun Omaishoitajat ry:n kanssa. Tämän ryhmän kokemusten ja arvioinnin pohjalta kehitettiin ryhmämalli, jota järjestötoimijat ja sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset voivat hyödyntää monenlaisissa päihteiden käyttäjien omaisten ryhmissä. Ohjaajan käyttöön tehtiin opas ja diasarja. Ryhmämalli julkaistiin hankkeen nettisivuilla ja yhdistysverkossa, ja se kuvattiin myös Innokylään. Mallin jalkauttamiseksi järjestettiin koulutusiltapäivä, josta tehtiin myös tallenne.

Ryhmämalli herätti kiinnostusta. Koulutuspalautteissa (N=32) noin neljännes osallistujista vastasi ottavansa mallin käyttöön omassa työssään ja noin 2/3 osallistujista halusi tutustua malliin tarkemmin ja pohtia sen hyödyntämistä.

Työkalu päihteiden käytön puheeksi ottamiseen

Toimintavuonna kehitettiin työkalua sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille ja järjestötyöntekijöille omaishoitajien kohtaamiseen. Työkalun tavoitteena on tukea päihteiden käytön puheeksi ottamista sekä omaishoitoperheiden tukemista silloin, kun päihteet ovat haasteena.

Työkalun kehittämisen tueksi koottiin työryhmät hankkeen pilottipaikkakunnille Helsinkiin ja Raaheen. Työryhmissä oli mukana omaishoidon ja päihdetyön ammattilaisia sekä kokemusasiantuntijoita, ja ne kokoontuivat kaksi kertaa. Työkalun kehittämiseen osallistui myös hankkeen ohjausryhmä. Lisäksi hankittiin muutosmuotoilijan palveluita avuksi kehittämisprosessin etenemiseen ja lopputuotoksen kuvaamiseen. Työkalun valmistuminen siirtyi kevääseen 2021.

Hanke järjesti koulutuksia ja levitti tietoa

Kuppi nurin -hanke järjesti Keinoja omaisten tukemiseksi -koulutusiltapäivän, jossa esiteltiin ryhmämallia, sekä Päihteet omaishoitoperheissä -webinaarin. Koronaepidemian vuoksi molemmat tilaisuudet järjestettiin verkossa.

Kuppi nurin -hankkeen koulutukset vuonna 2020			
Ajankohta	Paikkakunta	Tilaisuus	Osallistujamäärä
9.9.	Verkossa	Keinoja omaisten tukemiseksi -koulutusiltapäivä	61
3.12.	Verkossa	Päihteet omaishoitoperheissä -webinaari	95

Taulukko 13. Kuppi nurin -hankkeen koulutukset vuonna 2020.

Lisäksi hankkeen teemoista pidettiin alustuksia joko muiden toimijoiden järjestämissä tai yhteistyössä järjestetyissä tilaisuuksissa. Koronapandemian vuoksi suurin osa tilaisuuksista siirrettiin verkkoon ja muutamia jouduttiin perumaan. Omaishoitajia tavoitettiin vähemmän kuin oli asetettu tavoitteeksi. Hanke osallistui Sosiaalialan asiantuntijapäiville maaliskuussa, mutta toinen suunniteltu messuosallistuminen peruuntui.

Kuppi nurin -hankkeen alustukset vuonna 2020			
Ajankohta	Paikkakunta	Tilaisuus	Osallistujamäärä
5.2.	Helsinki	Mikä on sopivasti ja mikä liikaa? -alustus alkoholin käytöstä omaishoitoperheille	13
2.4.	Verkossa	AlueAvain	47
5.5.	Verkossa	AlueAvain	45
14.5.	Verkossa	Puhutaan päihteistä! -koulutusiltapäivä, Koillismaan Omaishoitajat ja Läheiset ry	18
23.9.	Verkossa	Teematurinat	20
24.11.	Verkossa	Mikä on sopivasti ja mikä liikaa? -alustus Keski-Suomen maakuntapäivässä	39

Taulukko 14. Kuppi nurin -hankkeen alustukset vuonna 2020.

Palautteiden mukaan koulutuksiin osallistuneet saivat hyödyllistä tietoa päihteiden käytöstä ja omaishoitoperheiden tuen tarpeista sekä rohkeutta ja välineitä päihteiden puheeksi ottamiseen.

Viestinnässä nostettiin esiin hankkeessa kertynyttä tietoa ja kehitettyjä materiaalia seuraavin toimenpitein:

- Yhdeksän artikkelia, jotka julkaistiin Lähellä-lehdessä, ammattilehdissä, yhteistyökumppaneiden lehdissä ja paikallislehdessä sekä verkkosivustolla.
- Tipaton tammikuu -kampanja, jossa haastettiin jäsenyhdistyksiä ottamaan alkoholi puheeksi omaishoitajien kanssa hankkeessa kehitettyjä materiaaleja hyödyntäen. Kampanjaan osallistui tiettävästi neljä yhdistystä.
- @kuppinurin-tilillä Twitterissä oli vuoden lopussa 282 seuraajaa ja vuoden aikana 335 twiittiä. Myös liiton some-kanavissa julkaistiin päivityksiä hankkeen teemoista.
- Tiedote hankkeen kuulumisista jäsenyhdistyksille yhdessä Jangsterit-hankkeen kanssa. Lisäksi toiminnasta kerrottiin yhdistys- ja Omaishoitotiedotteissa.
- Yhdistysverkkoon koottiin materiaalia päihteiden puheeksi ottamisesta sekä omaishoitajien tukemisesta silloin, kun päihteet ovat osa omaishoidon arkea.
- Vuonna 2019 tehdyt oppaat 1) Omaishoitaja, pohdi alkoholin käyttöäsi! ja 2) Omaishoitaja, huolestuttaako hoidettavan läheisesi päihteiden käyttö? julkaistiin helmikuussa 2020 painettuina sekä verkkojulkaisuina.

Hankkeen toiminta ja materiaalit olivat esillä myös yhteistyökumppaneiden uutiskirjeissä, verkkosivustoilla, some-kanavissa ja lehdissä. Yhteistyö päihdetyön järjestötoimijoiden kanssa tiivistyi. Hankkeen toiminnan myötä omaishoitoyhteisön tiedontuottajan ja asiantuntijan rooli tässä omaishoidon erityiskysymyksessä on vahvistunut.

Kokemusasiantuntijat arvioivat hankkeen toimintaa

Hankkeen kehittämistyön tukena toiminut kokemusasiantuntijaryhmä kokoontui toimintavuonna kaksi kertaa. Lisäksi Raahessa toimivaan päihdekuntoutujien omaisten ryhmään osallistujat toimivat hankkeen kokemusasiantuntijoina, ja heitä tavattiin kerran. Kokemusasiantuntijoiden toiminta painottui hankkeen arviointiin.

Kokemusasiantuntijoiden arvioiden mukaan Kuppi nurin -hanke on tarjonnut omaishoitajille hyödyllistä tietoa päihdeasioista ja avun hakemisesta sekä kokemuksen siitä, etteivät he ole yksin päihdehaasteiden kanssa. Hankkeen toiminta ja kokemusasiantuntijoiden tarinat ovat avanneet ammattilaisten silmiä ilmiön olemassaololle ja päihdeongelman kanssa elävien omaishoitoperheiden tuen tarpeille.

Kokemusasiantuntijat ovat kokeneet Kuppi nurin -hankkeeseen osallistumisen itselleen merkitykselliseksi ja voimaannuttavaksi.

Resurssit

Hankkeessa työskenteli koordinaattori sekä suunnittelija (6.11.2020 asti). Lisäksi hankkeessa oli kehittämisspäällikön osittainen työpanos. Toimintavuonna henkilöstöresursseja oli alkuperäisiä suunnitelmia vähemmän, johon yhtenä syynä oli tehty henkilöstöratkaisu. Kuppi nurin -hankkeen koordinaattori siirtyi Tunne voimavarasi -hankkeen osa-aikaiseksi työntekijäksi 17.8.2020 lähtien ja jatkoi Kuppi nurin -hankkeessa 50 prosentin henkilötyövuosipanoksella. Kuppi nurin -hankkeen toimintoja siirrettiin vuodelle 2021. Hankkeen kulut katettiin kohdennetulla hankeavustuksella.

Tunne voimavarasi -yhteistyöhanke tuki ikääntyviä omaishoitajanaisia

Tunne voimavarasi – ikääntyvien omaishoitajanaisten aggressio voimavaraksi -hanke on Miina Sillanpään Säätiön, Omaishoitajaliiton, Maria Akatemian ja Kuntoutussäätiön yhteishanke, jota hallinnoi ja koordinoi Miina Sillanpään Säätiö. Hanke toteutetaan vuosina 2020–2022.

Hankkeen tavoitteena on

- edistää ikääntyvien omaishoitajanaisten hyvinvointia ja jaksamista
- ehkäistä omaishoitosuhteissa tapahtuvaa kaltoinkohtelua
- lisätä omaishoitajia kohtaavien ammattilaisten ja vapaaehtoisten osaamista väkivallan tunnistamiseksi ja puheeksi ottamiseksi.

Hankkeessa kehitetään ja otetaan käyttöön yksilö- ja ryhmätukeen perustuva interventiomalli 60+ -vuotiaille omaishoitajanaisille, jotka käyttävät tai pelkäävät käyttävänsä väkivaltaa. Lisäksi järjestetään työpajoja ja infotilaisuuksia sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille, järjestötyöntekijöille sekä vapaaehtoisille. Vertaisryhmätoimintaa ja työpajoja toteutetaan yhteistyössä Omaishoitajaliiton jäsenyhdistysten kanssa.

Omaishoitajaliiton tehtävänä on tuoda hankkeeseen omaishoidon asiantuntemusta ja verkostoja. Liitto koordinoi hanketoimijoiden ja pilottiyhdistysten välistä yhteistyötä sekä osallistuu työpajojen ja kehittäjäryhmän toiminnan toteutukseen, viestintään sekä asiakastyöhön. Lisäksi liitto vastaa hankkeen tulosten ja tuotosten levittämisestä valtakunnallisesti omaishoitajayhdistyksiin.

Vuosi 2020 oli hankkeen käynnistämivuosi. Toimintaa aloitettiin suunnittelemaan tai pilotoimaan neljän omaishoitajayhdistyksen kanssa: Keski-Uudenmaan Omaishoitajat ry, Etelä-Karjalan Omaishoitajat ry, Mikkelin seudun Omaishoitajat ja Läheiset ry sekä Lakeuden Omaishoitajat ry. Lisäksi hankkeen kehittämistyön tueksi perustettiin ikääntyvistä omaishoitajanaisista koostuva kehittäjäryhmä.

Omaishoitajille tarjottiin yksilö- ja vertaistukea

Hankkeen tukimuodot omaishoitajille ovat auttava puhelin, chat-keskustelut, yksilökeskustelut ja ohjatut vertaisryhmät. Käynnistämivuonna omaishoitajille kohdistettu tuki oli puhelin- ja verkkopainotteista koronaepidemian vuoksi. Auttava puhelin ja chat-päivystys tarjosivat maksuttoman ja anonyymien yhteydenottokanavan, ja ne molemmat olivat avoinna kaksi kertaa viikossa kahden tunnin ajan.

Ensimmäinen valtakunnallinen verkkovertaisyhmä toteutettiin syksyllä, ja siihen osallistui neljä omaishoitajaa. Ryhmä kokoontui viisi kertaa. Tapaamisten aiheita olivat muun muassa omien torjuttujen tunteiden ja niiden aiheuttamisen ongelmallisten tilanteiden tunnistaminen, tunnesäätely ja voimavarat. Omaishoitajat kokivat saaneensa ryhmästä työkaluja ja voimavaroja arkeensa. Myös pelko käyttäytyä väkivaltaisesti itseä tai muita kohtaan vähentyi.

Keski-Uudenmaan Omaishoitajat ry:n kanssa suunniteltu vertaisyhmä Keski-Uudenmaan alueen omaishoitajille ei toteutunut, koska osallistujia ei ollut riittävästi. Ryhmä pyritään toteuttamaan keväällä 2021.

Hanke keräsi ja levitti tietoa sekä järjesti työpajoja

Hankkeessa kerättiin tietoa omaishoitosuhteissa tapahtuvasta kaltoinkohtelusta ammattilaisten haastattelujen ja kirjallisuuskatsauksen keinoin sekä omaishoitajien kohtaamisissa. Hankkeen teemoista julkaistiin kaksi artikkelia ja viestittiin taustaorganisaatioiden tiedotteissa ja uutiskirjeissä. Hankkeelle

perustettiin tunnevoimavarasi.fi-verkkosivusto sekä Facebook-sivu (133 seuraajaa) ja Twitter-tili (118 seuraajaa).

Yhteistyössä Keski-Uudenmaan ja Etelä-Karjalan omaishoitajayhdistysten kanssa järjestettiin verkkotyöpajat omaishoidon parissa toimiville ammattilaisille ja vapaaehtoisille. Työpajoihin osallistui yhteensä 20 henkilöä. Osallistujat kokivat saaneensa työpajoista tietoa omaishoitosuhteissa tapahtuvasta väkivallasta ja kaltoinkohtelusta sekä ideoita siihen, miten ottaa puheeksi kaltoinkohtelu ja omaishoitajan jaksaminen. Lisäksi hankkeella oli puheenvuoro Suomen omaishoidon verkoston webinaarissa. Hanke osallistui myös Ehkäisevän väkivaltatyön verkostoon.

Resurssit

Omaishoitajaliitto oli mukana Tunne voimavarasi -hankkeessa 50 prosentin henkilötyövuosipanoksella alkaen 17.8.2020. Hankkeessa työskenteli suunnittelija. Omaishoitajaliiton toiminnanjohtaja osallistui hankkeen ohjausryhmään ja kehittämispäällikkö projektiryhmään. MSS delegoi avustusta Omaishoitajaliitolle tähän hankkeeseen.

Suomen omaishoidon verkosto on laaja ja monialainen

Suomen omaishoidon verkosto on omaishoidon parissa toimivien valtakunnallisten järjestöjen, säätiöiden ja tutkimuslaitosten avoin yhteistyöverkosto.

Verkoston tavoitteina ovat

- verkoston jäsenyhteisöjen omaistoiminnan kehittyminen ja omaishoitotilanteiden moninaisuuden tunnistamisen vahvistuminen valtakunnallisesti ja alueellisesti
- tiedon lisääminen työn ja omaishoidon yhteensovittamisen kysymyksistä jäsenyhteisöjen, muiden sidosryhmien ja omaishoitotilanteissa kesken.

Vuoden lopussa verkostossa oli 23 valtakunnallista jäsenorganisaatiota. ADHD-liitto ry ja Perhehoitoliitto ry liittyivät verkostoon toimintavuonna. Kaikki verkostojäsenet lueteltu tämän luvun lopussa. Verkoston jäsenet edustavat monipuolisesti eri ikä-, sairaus- ja vammaryhmien järjestöjä.

Verkoston toimintaa sävytti koronaepidemia, joka siirsi tapahtumat ja toiminnot verkkoon maaliskuusta alkaen. Osalla verkoston jäsenyhteisöjen paikallistoimijoista ja alueellisten verkostoryhmien jäsenistä ei ollut valmiuksia etäosallistumiseen. Korona heikensi omaisten osallisuutta digiosaamisen puutteiden ja elämäntilanteen haasteiden vuoksi. Verkostolla oli toisaalta jonkin verran kokemusta hybriditapahtumista ja etäkokouksista. Keskeiset tilaisuudet oli tarkoitus alun perinkin järjestää niin, että niitä voi seurata myös etänä. Verkkotyöskentely mahdollisti laajemman osallistumisen, hyvien toimintatapojen jakamisen ja aluerajojen ylityksen.

Jäsenjärjestöt kokivat kyselyjen perusteella verkoston toiminnan tukeneen omaistoiminnan kehittämistään. Yhteistyötä arvostettiin ja yhteiset tilaisuudet toivat lisäarvoa jäsenjärjestöjen omaistyöhön. Verkosto sai erityisesti kiitosta aktiivisesta viestinnällisestä yhteistyöstä.

Jäsenjärjestöt osallistuivat kiitettävästi tapahtumiin, niiden järjestelyihin, tiedotukseen ja hyödynsivät tietoa kanavissaan ja työssään. Tavoitteena oli, että toimintavuoden aikana yli puolet verkoston jäsenjärjestöistä osallistuisi tapahtumiin tai niiden toteuttamiseen. Tämä toteutui.

Työvaliokunta ja vuosikokous linjaavat toimintaa

Jäsenyhteisöistä koottu työvaliokunta kehitti toimintaa verkoston suunnittelijan tukena. Verkoston työvaliokuntaan kuuluvat verkoston puheenjohtaja, edustajat viidestä verkostojärjestöstä ja sihteerinä verkoston suunnittelija. Työvaliokunnassa oli toimintavuonna edustajat Lasten Omaishoitajat ry:stä, Mielenterveysomaisten keskusliitto FinFami ry:stä, Folkhälsanista, Ikäinstituutista ja Parkinsonliitto ry:stä. Työvaliokunta kokoontui neljä kertaa. Toiminnan koordinaatio- ja kehittämispalavereita pidettiin noin 20 kertaa.

Verkoston vuosikokous järjestettiin 29.10. etäyhteyksin. Siihen osallistui 14 jäsenjärjestöä. Kokouksessa valittiin työvaliokunnan jäsenet ja verkoston puheenjohtaja. Jonna Skand Folkhälsanista valittiin verkoston vuosikokouksessa jatkamaan puheenjohtajana seuraavan kaksivuotiskauden.

Verkosto vaikutti myös kansainvälisesti

Suomen omaishoidon verkosto on eurooppalaisen Eurocarers-verkoston jäsen. Koronaepidemian vuoksi myös Eurocaresin tilaisuudet siirtyivät verkkoon. Suomen omaishoidon verkoston puheenjohtaja Jonna Skand osallistui Eurocarersin vuosikokoukseen toukokuussa. Lisäksi hän oli mukana verkoston edustajana kahdessa Eurocarersin työkokouksessa, joiden sisältö koski EU:n sosiaalisia oikeuksia. Kansainvälisestä

toiminnasta välitettiin tietoa työvaliokunnalle, vuosikokoukselle, verkoston tilaisuuksissa ja verkostojärjestöille.

Eurocarers teki loppuvuodesta koronan vaikutuksista kyselyn, joka lähetettiin kaikille verkoston jäsenjärjestöille ja alueellisille yhdyshenkilöille välitettäväksi järjestökenttään ja yleisesti omaisille. Verkoston jäsenyhteisöt tiedottivat kyselystä laajasti. Puheenjohtaja työsti kyselyn ruotsinkielistä käännöstä Suomeen Folkhälsanin tiedotuksen kanssa. Kyselystä odotetaan tuloksia vuonna 2021.

Toimintaa jäsenjärjestöjen omaistoiminnan kehittämiseksi

Verkosto järjesti jäsenyhteisöjen läheis- ja omaistyön työntekijöille verkkotyöpajan omaisten tukemisen hyvistä käytännöistä ja tukemiseen liittyvistä tunteista ja jaksamisesta. Loppukeväästä pidettiin myös Arjen auttavat välineet -etäkoulutus teknologiasta yhdessä Vanhus- ja lähimmäispalvelun liiton Valli ry:n kanssa. Palautteiden mukaan tapahtumat koettiin onnistuneiksi, saatiin ideoita ja työvälineitä toimintaan ja omaan elämään. Näin kokivat myös tapahtumissa mukana olleet omaishoitajat. Jäsenyhteisöjen viestintävastaaville tarjottiin yhteistyötapaamisen sijasta osallistumista liiton teematurinaan ensimmäisen Euroopan omaishoitajien päivän 6.10. sekä valtakunnallisen omaishoitajien viikon viestinnästä.

Tunteet ja kokemukset omaishoitotilanteissa -seminaari 29.10. striimattiin Folkhälsanin auditoriosta Helsingistä. Tilaisuuteen osallistui 107 henkilöä. Seminaari käsitteli omaishoidon herättämiä ristiriitaisia tunteita ja niiden vaikutuksia ihmissuhteisiin ja elämään. Osallistujat olivat mm. järjestötoimijoita, viranhaltijoita, vapaaehtoisia, tutkijoita ja omaishoitajia. Tilaisuutta pidettiin palautteissa hyödyllisenä ja mielenkiintoisena. Myös järjestämistapa koettiin hyväksi.

Koulutusta ja vaikuttamistoimintaa alueellisille verkostoryhmille

Alueelliset verkostoryhmät toimivat itsenäisesti paikallisista lähtökohdista. Valtakunnallinen verkosto tuki alueellisten työryhmien toimintaa viestinnällä ja koulutuksella. Paikallisten verkostojen tilanne kartoitettiin alkuvuodesta, jolloin suunnittelija oli yhteydessä kaikkiin alueellisiin verkostoryhmiin puhelimitse ja sähköpostilla. Kartoituksen perusteella 16 alueellisesta ryhmästä toimi aktiivisesti 12, kun neljällä oli hiljainen vaihe. Folkhälsan koordinoi kolmea ruotsinkielistä ryhmää. Lisäksi tuettiin alkavaa alueellista verkostoryhmää Pohjanmaalla.

Alueellisella tasolla epidemia esti valtaosin perinteiset yhteistyötilaisuudet (messut, retket, virkistyspäivät jne.). Koulutukset ja työkokoukset siirtyivät verkkoon. Verkosto järjesti yhdessä liiton aluetyön kanssa valtakunnallisen VerkostoAvain -koulutuksen 10.9. jossa käsiteltiin vaikuttamistyön käytäntöjä ja työvälineitä. Valtakunnallisen verkoston toiminnasta kerrottiin myös kolmessa AlueAvain-koulutuksessa. Verkosto oli mukana neljässä omaishoidon maakuntapäivässä, joissa esiteltiin alueellisten verkostotoimijoiden työtä ja valtakunnallista verkostoa. Ideana oli jakaa tietoa paikallisesta omaistoiminnasta, sen kehittämistarpeista ja rakentaa omaisyhteistyötä.

Työn ja omaishoidon yhteensovittaminen teemana

Verkosto valitsi toimintavuoden vaikuttamisen teemaksi työn ja omaishoidon yhteensovittamisen. Vaikuttamistyötä oli tarkoitus edistää luomalla kontakteja työnantajiin ja ammattijärjestöihin. Koronatilanne kuitenkin esti tämän, koska yhteisiä työkokouksia ei voitu järjestää.

Verkosto pyrki vaikuttamaan omaishoitajia huomioivan työkuulttuurin luomiseen järjestämällä nettisivuillaan ja somessa teemasta kampanjan elokuussa. Ansiotyön ja omaishoidon yhdistämisen kysymyksiä käsiteltiin esimerkiksi artikkeleissa ja omakohtaisilla tarinoilla ja kertomalla hyvistä tukikäytännöistä verkoston sosiaalisen median kanavilla ja järjestöjen viestinnässä.

Kuinka lakia luetaan -seminaari käsitteli työelämän ja omaishoidon aiheita. Kaikille avoin webinaari pidettiin Tampereella Kehitysvammaisten Tukiliitossa yhteistyössä Omaishoitajaliiton kanssa. Osallistujia oli 144 laajasti järjestöistä, kunnista, omaisyhdistyksistä jne.

Suomen omaishoidon verkoston tapahtumat vuonna 2020			
Ajankohta	Paikkakunta	Tilaisuus	Osallistujamäärä
19.3.	Verkossa	Läheisten tukemisen työpaja	21
7.5.	Verkossa	Arjen auttavat välineet etäkoulutus (Valli ry:n kanssa)	44
10.9.	Verkossa	VerkostoAvain (liiton kanssa)	78
1.10.	Verkossa	Teematurina oh viikosta, viestintävastaavat osallistujina (liiton kanssa)	
29.10.	Helsinki, verkossa	Tunteet ja kokemukset omaishoitotilanteissa - webinaari	107
3.11.	Tampere, verkossa	Kuinka lakia luetaan -webinaari (liiton kanssa)	144

Taulukko 15. Suomen omaishoidon verkoston tapahtumat vuonna 2020.

Suomen omaishoidon verkoston esittelyt vuonna 2020			
Ajankohta	Paikkakunta	Tilaisuus	Osallistujamäärä
2.4.	Tampere, verkossa	AlueAvain – Verkostoyhteistyöllä potkua toimintaan	47
5.5.	Verkossa	AlueAvain, Pohjanmaat	45
1.10.	Verkossa	Omaishoidon maakuntapäivä, Pohjanmaa	39
17.11.	Verkossa	AlueAvain, pohjoinen	18
18.11.	Verkossa	Omaishoidon maakuntapäivä, Etelä-Karjala ja Kymenlaakso	37
24.11.	Verkossa	Keski-Suomen omaishoidon maakuntapäivä	39
26.11.	Verkossa	Etelä- ja Pohjois-Savon maakuntapäivä	42

Taulukko 16. Suomen omaishoidon verkoston esittelyt vuonna 2020.

Monipuolista viestintää omaiskysymyksissä

Verkosto viesti aktiivisesti somessa ja verkkosivuillaan ajankohtaisista asioista (esim. Euroopan omaishoitajien päivä, Valtakunnallinen omaishoitajien viikko, Yhteisö omaishoitajien tukena -kampanja). Verkoston verkkosivut tehtiin saavutettaviksi. Verkkosivujen kävijämäärä oli noin 500–850 kuukaudessa.

Verkoston Omaishoidon monet kasvot -Facebook-sivun kautta jaettiin monetkasvot.fi-sivuilla esiteltäviä tarinoita, videota sekä tietoa omaishoidosta ja palveluista. Verkostolla oli Twitter-tili, jolla oli noin 370 seuraajaa. Facebookissa seuraajia oli 360 ja erilaisia Facebook postauksia tehtiin noin 190, esimerkiksi painotetusti työelämätemasta elokuussa.

Verkoston valtakunnallisille ja alueellisille vastaaville tiedotettiin sähköpostitse säännöllisesti omaishoitoon liittyvistä uutisista ja verkoston jäsenjärjestöjen omaishoitoon liittyvistä tapahtumista ja hankkeista. Vuoden aikana lähetettiin kahdeksan verkostotiedotetta 90 yhteyshenkilölle. Tarkoituksena oli laatia vain 2–4 tiedotetta vuodessa, mutta koronatilanne lisäsi tiedon tarvetta omaishoitajien tukitoiminnasta. Verkoston tapahtumista kerrottiin lisäksi Omaishoitajaliiton sähköisissä Omaishoitotiedotteissa ja yhdistyskirjeissä.

Resurssit

Omaishoitajaliitto koordinoi Suomen omaishoidon verkostoa ja vastaa sen hallinnosta. Verkostossa toimi osa-aikainen suunnittelija 50 prosentin työajalla ja lisäksi oli järjestöpäällikön osittainen työpanos. Verkoston suunnittelija jäi vanhempainvapaalle syyskuun alussa. Järjestöpäällikkö toteutti toimintaa loppuvuoden yhdessä aluekoordinaattorin ja Itä-Suomen aluevastaavan kanssa. Verkoston toiminta katettiin kohdennetulla hankeavustuksella.

Verkoston jäsenet 31.12.2020

ADHD-liitto ry, Aivoliitto ry, Aivovammaliitto ry, Autismiliitto ry, Epilepsialiitto ry, Folkhälsans Förbund rf, Ikäinstituutin säätiö sr, Invalidiliitto ry, Kehitysvammaisten Palvelusäätiö sr, Kehitysvammaisten Tukiliitto ry, Lasten omaishoitajat ry, Mielensterveysomaisten keskusliitto – FinFami ry, Muistiliitto ry, Munuais- ja maksaliitto ry, Neuroliitto ry, Omaisena edelleen ry, Omaishoitajaliitto ry, Parkinsonliitto ry, Perhehoitoliitto ry, Suomen Punainen Risti, Suomen Syöpäpotilaat ry, Vammaisperheydistys Jaatinen ry ja Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry

Hallinto ja talous

Hallitus piti 11 kokousta vuoden aikana. Kokoukset siirtyivät kokonaan verkossa pidettäviksi huhtikuussa. Kaksi hallituksen kokousta liittyi sääntömääräisiin yhdistyksen kokouksiin, jotka toteutettiin koronan vuoksi etäkokouksina ja vaativat poikkeustilanteessa erityisiä hallituksen päätöksiä. Talous- ja rekrytointiasioita käsitellyt työvaliokunta kokoontui neljä kertaa hybrinä tai kokonaan sähköisesti.

Liiton huhtikuulle valmisteltu kevätkokous siirtyi koronan vuoksi pidettäväksi 24.8. Kokous toteutettiin keskustuimistolta Helsingistä, mutta kaikki 18 valtuutettua kokousedustajaa ja hallituksen jäseniä osallistui kokoukseen etäyhteyksin. Kokouksen puheenjohtajana toimi eduskunnan omaishoidon tukiryhmän jäsen, kansanedustaja Noora Koponen. Syyskokous järjestettiin 8.10. samoin etämahdollisuuksin liiton toimistolta Helsingistä. Kokoukseen osallistui 26 valtuutettua edustajaa ja hallituksen jäseniä. Kokouksen puheenjohtajana toimi Päijät-Hämeen omaishoitajayhdistys ry:n puheenjohtaja Martti Talja.

Liitossa tehtiin 21 henkilötyövuotta. Liiton palkkahallinto ulkoistettiin tilitoimistolle helmikuun alusta lähtien, kun talouspäällikön alaisena palkka- ja maksuliikennettä sekä jäsenrekisteriä hoitanut assistentti irtisanoutui vuoden 2019 lopussa. Jäsenrekisteriasiat siirtyivät toisen assistentin tehtäväksi. Liitossa aloitti neljä uutta työntekijää vuoden aikana: projektipäällikkö ja suunnittelija Rahkeet riittämään hankkeessa, mielen hyvinvoinnin asiantuntija OmaisOiva-hankkeessa sekä aluevastaava Pohjois-Suomessa, kun aluevastaava oli irtisanoutunut alkuvuodesta. Pohjois-Suomen aluetuimisto siirtyi Raahesta Ouluun. Etätyöaika toi haasteita perehdyttämiseen. Liitto kuuluu työnantajana Hyvinvointiala HALI ry:hyn.

Henkilöstölle järjestettiin työhyvinvointitilaisuus elokuussa verkossa Werka Kehitys Oy:n konsultti Atso Juotteen kanssa, joka on ollut mukana liiton työhyvinvoinnin kehittämisen prosessissa vuodesta 2019 saakka. Lisäksi henkilöstölle tarjottiin työhyvinvoinnin lisäämiseksi luontoelämyspäivänä Sipoonkorvessa lokakuussa. Työsuojelutoimikunta kokoontui kolme kertaa. Loppuvuodesta henkilöstölle tehtiin työpaikkaselvityskysely, jolla työterveyshuolto arvioi työn ja työpaikan olosuhteiden terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä niiden merkitystä työntekijöiden terveyteen ja työkykyyn. Työterveyshuollosta vastasi Terveystalo Oy.

Liiton talous oli ylijäämäinen 57 328,08 euroa (84 391,84 euroa v. 2019). Taseen loppusumma oli 942 915,11 euroa (750 243,08 euroa v. 2019). STEAn myöntämistä avustuksista nostettiin yhteensä 1 840 530 euroa (1 538 066 euroa v. 2019), josta delegoitiin 67 650 euroa jäsenyhdistyksille. STEA myönsi myös investointiavustuksen jäsen- ja sidosryhmärekisterin hankintaan, mutta rekisterihankinta siirtyi vuosien 2020-2021 vaihteeseen eikä investointiavustusta nostettu vielä vuonna 2020. Liitto sai 1 496,66 euroa valtionavusta koulutuksiin Opintotoiminnan Keskusliitto ry:n ylläpitämältä Sivikseltä.

Omassa varainhankinnassa merkittävä tulo syntyi yhdistysten maksamista jäsenmaksuista, joiden nettotuotto oli 131 749,30 euroa (12,50 euroa/henkilö + 50 euroa/yhdistys). Liiton saaman tukijäsenhankinnan nettotuotot olivat 22 914, 82 euroa. Liitto sai Lähellä-lehden ilmoitusmyyntituottoja 13 920 euroa. Liitolla oli myös omaa pienimuotoista tuotemyyntiä.

Orion Oyj lahjoitti liitolle 12 360 euroa, joka käytettiin alkuvuodesta 2021 omaishoitajien jaksamisen tukemiseen. Muita lahjoituksia liitto sai 4 275 euroa. Liitolla on yritysyhteistyösopimus Essity Oy:n ja Suvanto Care Oy:n kanssa vuosina 2018–2020.

Varsinaisen toiminnan kulut olivat yhteensä 1 737 081,79 euroa (1 703 711,93 euroa vuonna 2019). Suurin kuluerä oli henkilöstökulut 1 247 396,69 euroa, joka oli 71,8 % toimintakuluista (1 154 092,35 euroa, 67,7 % v. 2019).

Ylijäämää selittää erityisesti tapahtumien ja toimintojen siirtäminen verkkoon. Tapahtuma- ja matkakulut alittuivat yleisavusteissa ja kaikessa hanketoiminnassa. Ak3 -lomatoimintayhteistyön avustuksia jäi käyttämättä lomien peruuntumisen vuoksi. Avustuskohteen työntekijä siirtyi yleisavusteiseen toimintaan tekemään lähinnä chat-hanketta. Talousarviosta poikkeavia kuluja syntyi etä- ja verkkotyöskentelyn edellyttämistä laite- ja ohjelmistohankinnoista. Koronan vuoksi keskustoimiston siivousta tehostettiin, koska osa toimihenkilöistä jatkoi logistisista ja käytännön syistä toimistolla työskentelyä osin keväällä ja säännöllisesti syksyllä.

Omaishoitajaliiton Helsingissä sijaitsevan keskustoimiston kahteen erilliseen toimistohuoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet ovat liiton omistuksessa kiinteistö Oy Helsingin Hämeentie 105:ssa. Toimistohuoneiston sosiaaliloihin teetettiin korjaustöitä ja rakennettiin peseytymistilat. Tavoitteena on edistää työntekijöiden työmatkaliikuntaa. Investointi maksoi 12 751,73 euroa ja se maksettiin omilla varoilla. Investoinnista tehdään poistot neljän vuoden aikana. Huoneistojen hankintoihin saatua RAY-investointiavustusta (429 100 euroa) koskee palautusehdot vuosiin 2024 ja 2026 saakka. Toimistohuoneistojen osakkeiden markkina-arvo on noin 260 000 euroa ja kirjanpitoarvo on 170 309,92 euroa. Liiton aluetoimistot sijaitsevat vuokratiloissa.

Liiton varoja on sijoitettuna rahasto-osuuksiin 200 000 euroa ja Helsingin Osuuspankin tuotto-osuuteen 50 000 euroa. Sijoitukset ovat kirjanpitoarvoltaan 250 000 euroa. Rahasto-osuuksien markkina-arvo on vuoden lopussa 205 410,72 euroa. Sijoitukset tuottivat toimintavuonna 1 143,68 euroa.

Vuonna 2019 saadusta lahjoituksesta perustetusta Wihurin yhteisöpalkintorahastosta myönnettiin toimintavuonna 9 000 euroa apurahoja, joista toimintavuonna maksettiin 6 000 euroa. Rahaston alkupääoma oli 100 000 euroa.

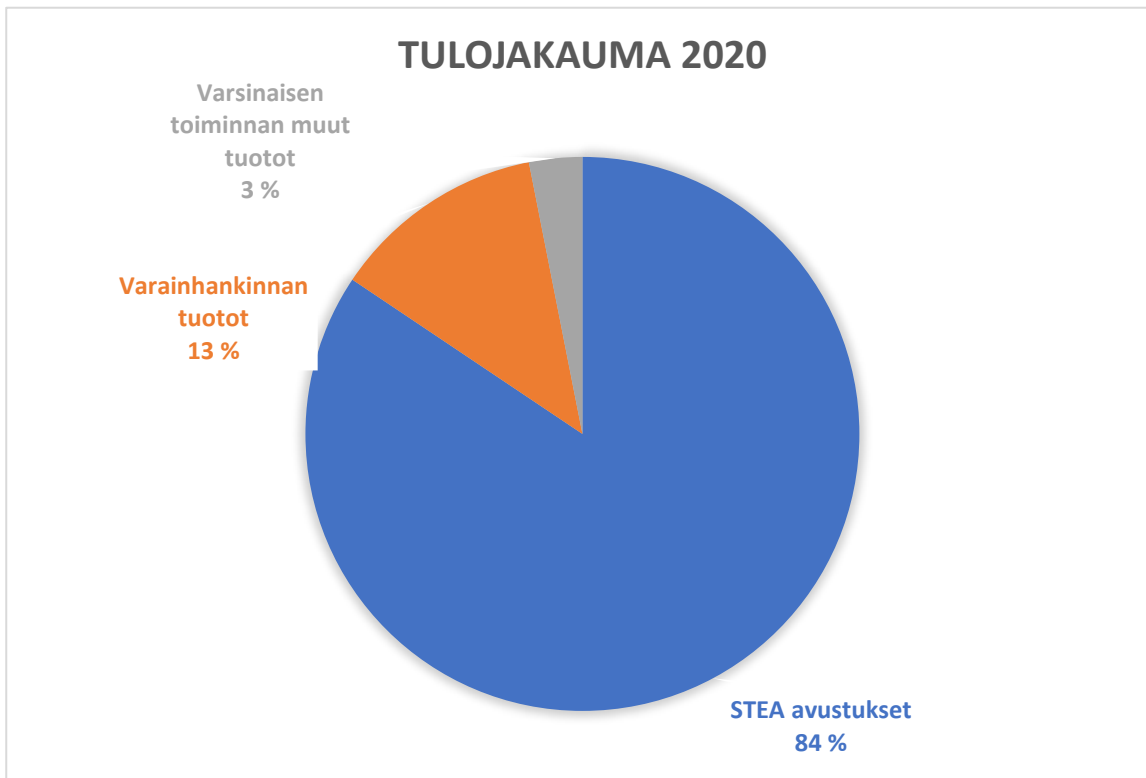
Kokonaistuotot ja -kulut sekä myönnetyt avustukset

Tilinpäätös	2020	2019
STEA-avustukset	1 752 412,58	1 615 424,20
Siirtyvät STEA-avustukset	-204 407,07	-143 078,10
Varsinaisen toiminnan muut tuotot	55 934,55	178 696,90
Rahoitustoiminnan ja varainhankinnan tuotot	229 533,71	158 530,59
Kokonaistuotot	1 833 473,77	1 809 573,59
Kokonaiskulut	1 776 145,69	1 725 181,75
Toimintavuoden tulos	57 328,08	84 391,84

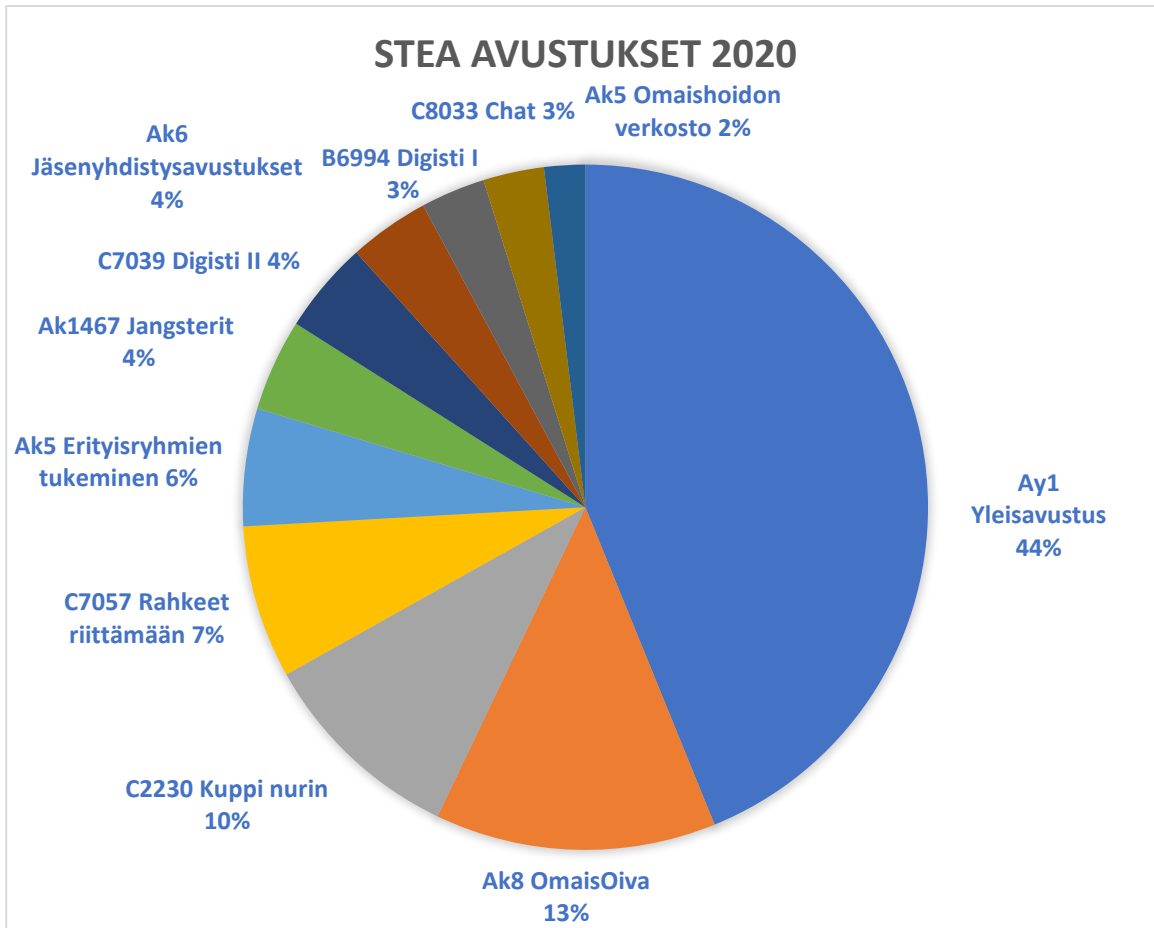
Myönnetyt STEA-avustukset	2020	2019
Ay1 Yleisavustus	807 000	816 436
Ak3 Omaishoidon erityistilanteiden tukeminen	102 000	102 000
Ak5 Suomen omaishoidon verkosto	35 630	35 630
Ak6 Paikallisyhdistysten tukeminen	70 000	70 000
Ak8 OmaisOiva - omaishoitoperheiden jaksamisen tukeminen	244 000	254 000
Ak1467 Jangsterit – nuoret hoivaajat	80 000	80 000
C2230 Kuppi nurin -hanke	180 000	180 000
C7039 Digisti II	80 000	
C7057 Rahkeet riittämään	133 000	
C8033 Chat	52 900	
B6994 Digisti I	56 000	
STEA-avustukset yhteensä	1 840 530	1 538 066

Taulukko 17. Kokonaistuotot ja -kulut sekä myönnetyt avustukset.

Tulorahoituksen ja eri avustusten jakautuminen vuonna 2020

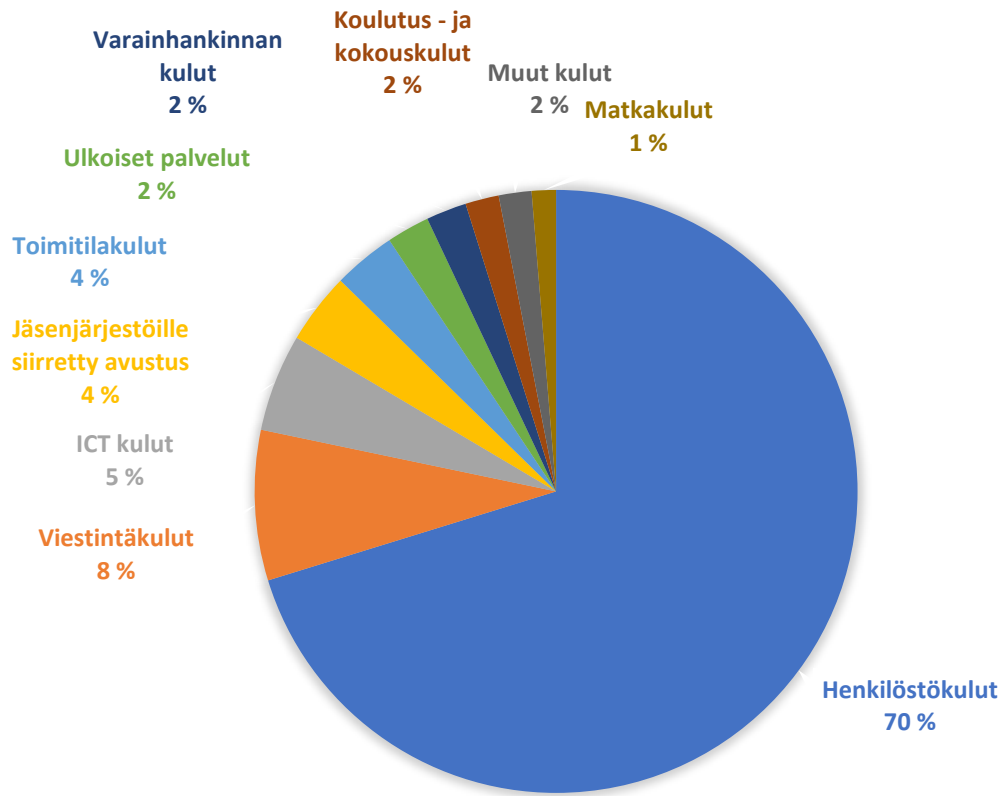

Kuvio 1 Tulorahoituksen ja eri avustusten jakautuminen vuonna 2020.

Kuvio 2. STEA-avustukset vuonna 2020.

KULUJEN JAKAUTUMINEN

Kuvio 3. Kulujen jakautuminen vuonna 2020

LIITE 1 Luottamushenkilöt, työryhmät ja henkilökunta vuonna 2020

Omaishoitajaliiton hallituksen jäsenet

Sari Raassina, erikoislääkäri, kliininen opettaja, pj.
Mali Soininen, KM, yksikönjohtaja (eläkkeellä), vpj.
Tarja Välimäki, TtT, dosentti, vpj.
Laura Kalliomaa-Puha, OTT, professori
Hannu Koivula, omaishoidon kokemusasiantuntija
Raija Kontiosalo, SHO, KM
Marko Niiranen, TtM, hoivapalvelupäällikkö
Sari Riskumäki, omaishoitaja
Ritva Särkkä, TM
Carmen Villman, omaishoitaja
Oona Ylönen, VTL, työelämäprofessori

Sari-Minna Tervonen, toiminnanjohtaja, KM, esittelijä
Tiina Lehtinen, talouspäällikkö, siht.

Omaishoitajaliiton toimikunnat ja työryhmät

Työvaliokunta

Sari Raassina, pj.
Mali Soininen, varapj.
Tarja Välimäki, varapj.
Sari-Minna Tervonen, toiminnanjohtaja, siht.

Sisäiset tarkastajat

Ritva Särkkä
Hannu Koivula

Lähellä-lehden toimitusneuvosto

Tarja Välimäki, hallituksen jäsen, pj.
Antti Hyvärinen, tiedottaja, siht.
Tiina Kokko, viestintäpäällikkö, vastaava toimittaja
Kaisa Parviainen, kehittämisspäällikkö
Sari Tervonen, toiminnanjohtaja, päätoimittaja
Leenamaria Keipilä, Hämeenlinnan Seudun Omaishoitajat ry
Tuija Kotiranta, Omaisena edelleen ry
Minna Mäenpää, Hiiden Omaishoitajat ry

Arviointiryhmä (2019–2020)

Mali Soininen, hallituksen jäsen, Mikkelin seudun Omaishoitajat ja Läheiset, pj.
Tarja Välimäki, hallituksen jäsen, Pohjois-Savon Omaishoitajat ry
Katja Havula, Turun Seudun Omaishoitajat ry
Tanja Tukkikoski, Satakunnan Omaishoitajat ry
Kaisa Parviainen, kehittämisspäällikkö, siht.
Juha Timoskainen, koordinaattori
Pia Järnstedt, aluekoordinaattori

Viestintätyöryhmä (2019–2020)

Carmen Villman, hallituksen jäsen, Lasten omaishoitajat ry, työryhmän pj.
Pia Toivola, Järvisseudun Omaishoitajat ry
Sikketiina Rönty, Etelä-Karjalan omaishoitajat ry
Antti Hyvärinen, tiedottaja, siht.
Tiina Kokko, viestintäpäällikkö

Digisti-hankkeen ohjausryhmä (2020–alkuvuosi 2021)

Hannu Koivula, hallituksen jäsen, Pääkaupunkiseudun omaishoitajat ry, pj.
Merita Kustula, Inarin Omaishoitajat ja Läheiset ry
Katri Mustakangas, Napapiirin Omaishoitajat ry
Timo Sälli, Pirkanmaan Omaishoitajat PIONI ry
Matilda Linnavirta, koulutussuunnittelija, siht.
Anu Nurmi, assistentti
Kirsi Vierula, suunnittelija

Rahkeet riittämään -hanke (2020–2022)

Laura Kalliomaa-Puha, hallituksen jäsen, pj.
Eija Koivuranta, toimitusjohtaja, Väestöliitto ry
Mervi Ruokolainen, erikoistutkija, Työterveyslaitos (varalla Salla Toppinen-Tanner, johtaja, Työterveyslaitos)
Päivi Tillman, erikoistutkija, Kela (ohjausryhmässä yksityishenkilönä)
Sari Jokinen, asiantuntija
THL Tiina Sihto, tutkijatohtori, CoE AgeCare – ikääntymisen ja hoivan huippututkimusyksikkö, Jyväskylän yliopisto
Meeri Rinta-Jouppi, Jokilaaksojen omaishoitajat ja läheiset ry, omaishoitajayhdistysten edustaja
Miiika Kataja, projektipäällikkö
Andrea Lorenz-Wende, suunnittelija, siht.
Sari Tervonen, toiminnanjohtaja

30-vuotisjuhlatoimikunta

Raija Kontiosalo, hallituksen jäsen, Napapiirin Omaishoitajat ry, pj.
Katja Havula, Turun Seudun Omaishoitajat ry
Johanna Sottinen, Päijät-Hämeen Omaishoitajat ry
Tuija Seppänen, Tampereen Seudun Omaishoitajat ry
Kirsi Uusitalo-Leppänen, Ääneseudun Omaishoitajat ry
Sari Tervonen, toiminnanjohtaja
Merja Purhonen, järjestöpäällikkö
Pia Järnstedt, aluekoordinaattori, siht.

Jangsterit – Nuoret hoivaajat meillä ja muualla -hankkeen ohjausryhmä

Ritva Särkkä, hallituksen jäsen
Kirsi Hokkila, projektipäällikkö Alisa-projekti, kokemusasiantuntija
Pirjo Somerkivi, YTT, FM
Merja Purhonen, järjestöpäällikkö, pj.
Malla Heino, koordinaattori, siht.

Kuppi nurin -hankkeen ohjausryhmä (2017–2020)

Sari Erkkilä, Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer
Soili Hyvärinen, Pääkaupunkiseudun omaishoitajat ry
Seija Hyvärinen, Salon omaishoitajat ry
Niina Lukinmaa, Raahen Psyyke ry

Tiina Lintunen, Diakonia-ammattikorkeakoulu
Marja Ruotsalainen, Pääkaupunkiseudun omaishoitajat ry
Janne Takala, Lasinen lapsuus -toiminta, A-klinikkasäätiö
Tuomas Tenkanen, EHYT ry
Antti Tornberg, Raahan seudun hyvinvointikuntayhtymä, 7.2.2020 saakka
Tuula Savolainen, kokemusasiantuntija
Kaisa Parviainen, kehittämisspäällikkö, pj.
Christa Ahonen, suunnittelija, siht.
Tarja Välimäki, hallituksen jäsen
Elina Koponen, koordinaattori

Suomen Omaishoidon verkoston työvaliokunta

Hanna Mattila, Parkinsonliitto ry
Minna Kallunki, Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami ry
Ylva Krokfors, Invalidiliitto ry
Jonna Skand, Folkhälsans Förbund rf, pj.
Eeva Virkkunen, Lasten omaishoitajat ry
Paula Noronen, Ikäinstituutti
Pilvi Nummelin, suunnittelija, siht. 30.8. saakka
Merja Purhonen, järjestöpäällikkö, siht. 31.8. alkaen

Henkilökunta

Ahonen Christa, suunnittelija 6.11. saakka
Gehring Sandra, koulutussuunnittelija
Havela-Hiitola Sari, aluevastaava 29.2. saakka
Heino Malla, koordinaattori
Hyvärinen Antti, tiedottaja
Häggqvist Kaisu, koulutussuunnittelija
Järnstedt Pia, aluekoordinaattori
Kataja Miika, projektipäällikkö 1.4. alkaen
Kokko Tiina, viestintäpäällikkö
Koponen Elina, koordinaattori, suunnittelija
Lehtinen Tiina, taluspäällikkö
Lepistö Kukka-Maaria, aluevastaava
Linnavirta Matilda, suunnittelija, digivalmentaja
Lorenz-Wende Andrea, suunnittelija 1.4. alkaen
Mäkelä Matti, aluevastaava
Nummelin Pilvi, suunnittelija 31.8. alkaen vanhempainvapaalla
Nurmi Anu, assistentti
Parviainen Kaisa, kehittämisspäällikkö
Purhonen Merja, järjestöpäällikkö
Ring Marjo, mielen hyvinvoinnin asiantuntija 1.4. alkaen
Savela Hanna, aluevastaava 17.8. alkaen
Tervonen Sari-Minna, toiminnanjohtaja
Timoskainen Juha, koordinaattori
Vierula Kirsi, suunnittelija, digivalmentaja

Palkkioperusteinen konsultoiva lakimies Mattila Yrjö

LIITE 2 Omaishoitajaliiton jäsenyhdistysten perustamisvuosi ja jäsenmäärät 31.12.2020

	Henkilöjäsenet (kannatusjäsenet)	Perustamis- vuosi	
1	ESPOON JA KAUNIAISTEN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	212 (1)	2003
2	ETELÄ-KARJALAN OMAISHOITAJAT RY	365 (11)	2002
3	HAAPAJÄRVI-REISJÄRVI JA LÄHISEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	50	2003
4	HANKASALMEN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	33	2004
5	HEINOLAN SEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	178 (4)	2010
6	HIIDEN OMAISHOITAJAT RY	290 (14)	2007
7	HYVINKÄÄN SEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	91	2009
8	HÄMEENLINNAN SEUDUN OMAISHOITAJAT RY	228 (15)	2003
9	INARIN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	55	2003
10	ISOJOEN OMAISHOITAJAT RY	15	1998
11	ITÄ-UUDENMAAN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	88 (10)	2016
12	JOENSUUN SEUDUN OMAISHOITAJAT RY	298 (7)	1998
13	JOKILAAKSOJEN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	213 (32)	2004
14	JUUAN OMAISET JA LÄHEISET RY	60	2011
15	JÄMSÄN SEUDUN OMAISHOITAJAT RY	104	2007
16	JÄRVISEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	140 (10)	2002
17	KAARINAN SEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	59	2007
18	KAINUUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	214 (1)	1999
19	KANKAANPÄÄN SEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	73	2000
20	KAUHAJOENSEUDUN OMAISHOITAJAT RY	110	2004
21	KESKI-KARJALAN OMAISHOITAJAT RY	84	2000
22	KESKIPISTEEN OMAISHOITAJAT RY	134 (3)	2005
23	KESKI-POHJANMAAN OMAISHOITAJAT RY	175 (17)	2000
24	KESKI-SUOMEN OMAISHOITAJAT RY	264	1997
25	KESKI-UUDENMAAN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	163 (1)	2002
26	KOILLISMAAN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	126 (5)	1998
27	KOKKOLANSEUDUN OMAISHOITAJAT RY	304 (20)	1997
28	KUUSIOKUNTIEN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	47 (3)	1999
29	KYMENLAAKSON OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	163 (1)	2001
30	LAKEUDEN OMAISHOITAJAT RY	246 (1)	2000
31	LASTEN OMAISHOITAJAT RY	93	2018
32	LAUKAAN OMAISHOITAJAT SAMARIA RY	54 (2)	2003
33	LIEKSAN SEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	121 (4)	1998
34	LOIMAAN SEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	247 (8)	2004
35	LOUNAIK-HÄMEEN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	32	2005
36	LÄNSI-POHJAN OMAISHOITAJAT RY	229 (1)	1999
37	LÄNSI-UUDENMAAN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	65 (3)	2006
38	MIKKELIN SEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	336 (15)	2001
39	NAPAPIIRIN OMAISHOITAJAT RY	256 (7)	2003
40	NIVALAN SEUDUN OMAISHOITAJAT RY	42	2013
41	OMAISET EDELLEEN RY	28	2005
42	OULUJOKILAAKSON OMAISHOITAJAT RY	56	2013

Vuosikertomus 2020

43	OULUN SEUDUN OMAISHOITAJAT RY	534 (3)	1998
44	PARKANON SEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	27 (2)	2009
45	PIEKSAMÄEN OMAISHOITAJAT RY	91 (3)	2000
46	PIETARSAAREN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	9	2007
47	PIRKANMAAN OMAISHOITAJAT PIONI RY	416 (5)	2008
48	POHJOIS-SAVON OMAISHOITAJAT RY	416 (8)	1998
49	PYHÄJÄRVEN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	54	2001
50	PÄIJÄT-HÄMEEN OMAISHOITAJAT RY	454 (33)	1999
51	PÄÄKAUPUNKISEUDUN OMAISHOITAJAT RY	931 (7)	1998
52	RAAHEN SEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	147 (2)	2000
53	RANTSILAN OMAISHOITAJIEN YHDISTYS RY	22 (1)	1998
54	RAUMAN SEUDUN OMAISHOITAJAT RY	220 (43)	2005
55	RIIHIMÄEN SEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	151	2001
56	RUOVEDEN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	44 (1)	1999
57	SALON OMAISHOITAJAT RY	265 (3)	1995
58	SATAKUNNAN OMAISHOITAJAT RY	296 (3)	1999
59	SAVONLINNAN SEUDUN OMAISHOITAJAT RY	75	2000
60	SUUR-KOUVOLAN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	120 (1)	2009
61	TAMPEREEN SEUDUN OMAISHOITAJAT RY	386 (17)	2000
62	TURUN SEUDUN OMAISHOITAJAT RY	373 (13)	1998
63	UUDENKAUPUNGIN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	37 (4)	2008
64	VAASAN SEUDUN OMAISHOITAJAT RY	141	2009
65	VARKAUDEN SEUDUN OMAISHOITAJAT RY	186 (3)	2007
66	VARPAISJÄRVEN JA LÄHIKUNTIEN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	12	2006
67	YLIKIIHINGIN OMAISHOITAJAT RY	60	1997
68	YLÄ-KARJALAN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY	44 (1)	2005
69	ÄÄNESEUDUN OMAISHOITAJAT RY	95 (2)	2000

Jäseniä yhteensä 12099 11747 (352)

#Omaishoito

#OmaishoitoKoskettaaJokaista

www.omaishoitajat.fi